

č. 01-2012

MESÁČNÍK O FILMOVOM DIANÍ NA SLOVENSKU

WWW.FILMSK.SK

film.sk

CENA 1 €

ROZHOVOR

► Juraj Nvota

TÉMA

► Mladí slovenskí producenti

RECENZIA

► Mama Gogo ► Dokonalý zmysel

► Miestnosť samovrahov

+ ROK 2011 V SLOVENSKOM FILME

50 SLNKO V SIETI
ROKOV YEARS THE SUN IN A NET

20 FILMOVÝ
12 KALENDÁR
FILM CALENDAR

 Slovenský filmový ústredie
 Slovenský filmový ústredie
 Bratislava
 Grosseingová 32 | 811 09 Bratislava 1
 tel.: +421 2 5710 1503 | fax: +421 2 5296 3461
 e-mail: sfu@sfu.sk | www.sfu.sk | www.aic.sk | www.film.sk | www.klapka.sk

Nástenný kalendár so zábermi z filmu *Slnko v sieti* režiséra Štefana Uhra je pripomenutím budúročného 50. výročia vzniku tohto výnimočného a prelomového diela našej kinematografie, označovaného tiež za začiatok československej novej vlny.

6⁶⁰
CENA

V predaji od decembra 2011 v predajni Klapka.sk, resp. na www.klapka.sk, a vo vybraných kníhkupectvách.

NA ÚVOD

Keď sme pripravovali prvé číslo *Film.sk* roku 2012, bolo ešte krátko pred Vianocami a málokto si kládol otázku, aký bude nový rok a čo priniesol ten, ktorý sa práve skončil. Keď čítate tieto riadky, nálada je už iná. Novoročná. Odpoveď na prvú otázku postupne prinesú nadchádzajúce dni, nad tou druhou sme sa v redakcii *Film.sk* však pokúsili zamyslieť už koncom roka. Aspoň v oblasti kinematografie. A zamerali sme sa zvlášť na hranú, dokumentárnu a animovanú tvorbu. Neprinášame štatistiku, ale reflektujeme vlnajúce filmy v kontexte kinematografie uplynulého roka a občas i nad jeho rámec. Zdá sa, že to bol rok, v ktorom sa slovenský film viac priblížil k divákovi i k dobovej reflexii, priniesol civilné herectvo, ale aj široké spektrum rôznorodých tém a spracovaní, tiež prisľuby nových možností, no zároveň by mohol byť voči sebe aj kritickejší. Do tejto reflexie sme zaradili filmy, ktoré mali v roku 2011 svoje premiérové uvedenie. Okrajovo sa v nej dokonca spomína aj titul, ktorý odštartuje premiéry tohtoročných slovenských filmov, a to hneď v januári. Možno to nie je len náhoda, že ním bude celovečerná dokumentárna snímka Zuzany Piussi *Muži revolúcie*, ktorá sa tematicky vracia k obdobiu Novembra '89. Spolu s protagonistami z plátna a spolu s autorkou filmu sa totiž hneď skraja roka budeme otvorené a priamo pýtať, kam sa slovenská spoločnosť za dvadsať dva rokov posunula. Dôležitejšie ako otázky, však budú odpovede... Za redakciu *Film.sk* prajem všetkým úspešný nový rok!

► Simona Nôtová-Tušerová

▪ FOTO: Anna Lara

MOJE OBLÚBENÉ SLOVENSKÉ FILMY

▲ Lubomír Feldek, spisovateľ

Filmy, ktoré mi prichádzajú na um ako moje najsilnejšie zážitky zo slovenskej kinematografie? *Obchod na korze*. *Postav dom, zasad' strom*. *Pásla kone na betóne*. *Ružové sny*. *Pacho*, *hybský zbojník*. *Karline manželstvá*. *Džusový román*. *Slepé lásky*... Iste je ich aj viac, ale týchto pár stačí, aby som mohol pomenovať spoločného menovateľa ich kvality: je to rovnováha medzi kvalitou literárnej predlohy, réžie a herectva. Filmové fakulty, žiaľ, vychovávajú režisérov, ktorí sú posadnutí vídinou autorského filmu a veria, že pod režisérskou čapicou sa automaticky skrýva aj literárny talent – ale väčšinou platí, že nie každý je Fellini. Ostáva mi ešte pár slov? Do pubertálnej pamäti sa mi vryla scéna, keď drevo letí ríziou, v rízi uviazla noha, a drevorubač si ju v poslednej chvíli odtína sekerou. Alebo scéna, keď sa ktosi plazí akousi nekonečne dlhou rúrou. Myslím, že obidve sú z filmu *Varuj...!* Osobitný vzťah mám k filmu *Tisícročná včela*. Pri pohári vína som doň napísal Jakubiskovi scénu, v ktorej Pichanda presviedča černochoch, že aj my, Slováci, potrebujeme kolónie. A Marika Gombitová v ňom spieva môj text, ktorý zhudobnil Petr Hapka. Mohol to byť hit, keby koniec tej piesne nezožral démon filmového strihu.

Film.sk

Mesačník o filmovom dianí na Slovensku
13. ročník

Vydavateľ:

Slovenský filmový ústav

Adresa redakcie:

Film.sk

Slovenský filmový ústav

Grösslingová 32

811 09 Bratislava

TEL.: 02/57 10 15 25

FAX: 02/52 73 32 14

E-MAIL: film.sk@sfu.sk

Šéfredaktorka:

Simona Nótová-Tušerová

Redakcia:

Eva Michalková

Redakčná rada:

Peter Dubecký

generálny riaditeľ SFÚ

Alexandra Štreľková

riaditeľka NKC – SFÚ

Marián Brázda

vedúci edičného oddelenia SFÚ

Miroslav Ulman

odborný referent Audiovizuálneho

informačného centra SFÚ

Eva Blašková

vedúca predajne Klapka.sk

Simona Nótová-Tušerová

tlačová tajomníčka SFÚ

Štefan Vraštiak

tajomník KFN SSN

Design & grafická úprava:

ma.LMTD

Tlač: Dolis, spol. s r. o.

Uzavierka čísla 1/2012:

16. 12. 2011

Text neprešiel jazykovou úpravou.

Názory redakcie sa nemusia

zhodovať s názormi

prispievateľov.

Foto na titulnej strane:

Mama Gogo – ASFK

Film.sk vychádza

s podporou MK SR.

ISSN 1335 – 8286

Akékoľvek rozmnožovanie textu, fotografií, grafov, vrátane údajov v elektronickej podobe len s predchádzajúcim písomným súhlasom vydavateľa.
© Slovenský filmový ústav

18

03 PLUS / MÍNUS MESIACA

04–05 KALENDÁRIUM

06–13 PREMIÉRY

14 NOVINKY: Muži revolúcie podľa Zuzany Piussi

15 Správy Z FILMOVÉHO DIANIA

16–17 PREMIÉRY 2012: Prvý polrok v slovenských kinách

18–21 ROZHOVOR: Režisér Juraj Nvota

22–23 TÉMA: Mladí slovenskí producenti

24–25 RECENZIA: Mama Gogo podľa Frídriha Thóra Frídrikssona

26–27 RECENZIA: Dokonalý zmysel podľa Davida Mackenzieho

28–29 RECENZIA: Miestnosť samovrahov podľa Jana Komasa

30–32 ROK 2011: Slovenský hraný film

33–35 ROK 2011: Slovenský dokumentárny film

36–37 ROK 2011: Slovenský animovaný film

38–39 FILMOVÉ PUBLIKÁCIE / KLAPKA.SK

40 DVD NOSIČE

41 ČO ROBIA alebo na čom pracujú slovenskí filmári

42 PROFIL: Prvý slovenský filmár Eduard Schreiber

43 Správy Z FILMOVÉHO DIANIA

a uzavierky na granty a podporné programy

44–46 TIPY MESIACA: Kino Lumière / PROGRAM

46–47 VÝROČIA / Správy Z FILMOVÉHO DIANIA

48 STALO SA ZA 30 DNÍ

26

28

PLUS / MÍNUS MESIACA

Jakub Kroner, režisér: „Ako najväčšie mínus slovenskej kinematografie stále beriem fakt, že ignoruje žáner a štýly. Niekedy mám pocit, že všetci slovenskí filmári dostali rovnaké zadanie: nakrútiť psychologickú drámu, najlepšie s prvkami vlastných životných tráum. A všetci sa neúspešne snažia o ten istý film. Ako plus slovenskej kinematografie vidím narastajúci počet festivalov a verím v mladých tvorcov, ktorí majú čo povedať a majú chuť rozvíjať seba aj slovenskú kinematografiu. Žiaľ, vo väčšine žánrov sme ešte len v začiatkoch, ale mladí tvorcovia sa púšťajú do sci-fi, hororu, komédie, a to je dobre. Takže si myslím, že tu pomaly rastie nová generácia, ktorá, keď dostane väčší priestor, tak možno dosiahne to, aby sa do slovenských kín na slovenské filmy vrátili aj slovenskí diváci.“

Mario Homolka, dokumentarista: „Festival Jeden svet. Plus pre jeho angažovanosť, vytrvalosť, zmysluplnosť. Húfne navštevovaní mladými, vysokoškolsky vzdelanými a anglicky diskutujúcimi. Pozitívne ovplyvňuje budúcnosť. Ak by sa mal niektorý z festivalových filmov objaviť vo vysielaní STV, musel by tieto filmy niekto z STV poznať, vidieť v nich kvalitu, kúpiť ich a odvysielat. Uff... Televízia verejnej služby (trefné) má iné priority. Predovšetkým byť alternatívnou komerčnému vysielaniu (preto *Pošta pre teba*, *Zlomok sekundy*, *Legendy popu*...). Navyše Dvojka je alternatívnou Jednotky (náročnejší divák ako alternatíva alternatívy). A vo finále, vysielanie Dvojky je po 22.00 hodine vyhradené náročnému divákovi (alternatíva na tretiu). Filmy Jedného sveta sú zrejme alternatívnou na štvrtú, a tak nenapĺňajú kritériá väčšinového diváka STV (starší, menej vzdelaný a aj slovensky zle hovoriaci). Inak si to vysvetliť neviem. A to je moje mínus.“

Silvia Panáková, producentka: „Za plus mojej súčasnej pracovnej stránky života považujem vznik detského česko-nemecko-slovenského koprodukčného filmu s názvom *Modrý tiger*, s plánovanou premiérou koncom budúceho mesiaca v Čechách a následne aj na Slovensku. Slovensko sa okrem iného na filme podieľalo nádhernými animáciami pod režijným vedením Michala Strussa. Verím, že napriek rôznym negatívnym realizačným okolnostiam mimo animácií, ktoré tento film u nás sprevádzali, bude prínosným a poučným pre všetkých divákov, najmä však pre deti a ich rodičov. Keďže je začiatok roka 2012, prajem si, aby sa eliminovali všetky mínusy, ktoré sa v roku 2011 udiali. Mám na mysli sprehľadnenie výberu filmových a televíznych projektov, ktoré sú predkladané RTVS, ich lepšia komunikácia s externým prostredím, či viac peňazí na projekty v grantovom systéme Audiovizuálneho fondu, ktorému zároveň držím palce do ďalšieho života!“

Filmové podujatia na Slovensku ►

1. – 31. január

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Osobnosti: Eduard Schreiber – prvé kroky národnej kinematografie

V priebehu januára odpremieta Kino Lumière denne pred každou projekciou v kinosále K2 unikátne fragmenty prvých slovenských kinematografických záberov zo všedného života, ktoré v Lednických Rovniach v rokoch 1908 až 1910 nakrútil priekopník slovenskej kinematografie Eduard Schreiber. V januári si pripomíname 50 rokov od jeho úmrtia. Viac informácií o Eduardovi Schreiberovi nájdete na str. 42.

► www.aic.sk/kinolumiere

2., 9., 23., 30. a 16. – 19. január

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Archívne kino: Téma mesiaca

60. roky sa utvárali v období výrazných spoločenských posunov. Dokumenty, ktoré vtedy vznikli, toto obdobie priamo alebo nepriamo odhaľujú v rôznych kontextoch. Film *Parižsky máj* Chrisa Markera napríklad vo forme ankety a priamych výpovedí, *Kalkata* Louisa Malla na hranici poznateľného inej kultúry. Kino Lumière premietne v januári aj snímku Karla Vachka *Spříznění volbou*, ktorá zaznamenáva vtedy aktuálnu udalosť roku 1968, a naopak film *Devět kapitol ze starého dějepisů* Pavla Hášu, ktorý reflektuje späť na obdobie prvej svetovej vojny.

► www.aic.sk/kinolumiere

8., 15., 22. január

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Osobnosti: herec Július Pántik

Pri príležitosti 90. výročia nedožitého narodenia Júliusa Pántika, jedného z najvýznamnejších slovenských divadelných a filmových hercov, budú tri januárové nedele v Kine Lumière patriť trom slovenským filmom, v ktorých Pántik preukázal svoje majstrovské herectvo. Odpremietajú sa *Čertova stena* Václava Wassermana, *Havra-*

nia cesta Martina Hollého a *Kým sa skončí táto noc* Petra Solana. ► www.aic.sk/kinolumiere

9. – 18. január

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Slovenský dlhometrážny film 2011

Na prehliadku slovenských dlhometrážnych filmov s distribučnou premiérou v roku 2011 pozývajú Slovenský filmový ústav (SFÚ) a Kino Lumière. Tvorí ju desať titulov a ich výber zodpovedá kritériám hodnotenia mesačníka Film.sk. Ide o filmy, ktoré spĺňajú podmienky určovania krajiny pôvodu podľa Európskeho dohovoru o koprodukcii, ako i minoritné koprodukcie, ktoré spĺňajú špeciálne pravidlá Americkej akadémie filmových umení a vied (AMPAS) na národnú nomináciu na ocenenie v kategórii Najlepší cudzojazyčný film. Zoznam filmov a ich bodové hodnotenie slovenskými filmovými vedcami a kritikmi nájdete vo Film.sk 12/2011.

► www.aic.sk/kinolumiere ► www.filmsk.sk

11. január ► 19.30 hod.

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Zlatá šedesátá – Československý filmový zárazk

V Kine Lumière sa v januári uskutoční slávnostná prezentácia unikátneho DVD-kompletu *Československá kinematografie šedesátých let*, ktorý obsahuje 26 portrétov televízneho cyklu *Zlatá šedesátá* a dvojdielny film *25 zo šesťdesiatych alebo Československá nová vlna* režiséra Martina Šulíka. Súčasťou slávnostného večera bude premietanie druhej časti dokumentu *25 zo šesťdesiatych*, ktorý je v značnej miere venovaný práve slovenským osobnostiam novej vlny.

► www.aic.sk/kinolumiere

18. január ► 20.00 hod.

(BRATISLAVA – A4 – NULTÝ PRIESTOR)

Projekcia: Free Radicals: A History of Experimental Film

V posledných dvoch číslach časopisu Kinečko našli čitatelia DVD s názvom Prvý rez experi-

mentom a Druhý rez experimentom. Ide o výber európskych a amerických experimentálnych filmov, ktorý pripravil Pip Chodorov z francúzskeho vydavateľstva Re:voir. Kinečko teraz ponúka strihový dokument *Free Radicals*, ktorý je zároveň stretnutím s veteránmi filmového experimentu, akými sú Jonas Mekas, Peter Kubelka, Robert Breer, Ken Jacobs, Maurice Lemaître či Stan Brakhage. ► www.a4.sk

19. január ► 20.00 hod.

(BRATISLAVA – A4 – NULTÝ PRIESTOR)

Geniálne filmové scény – alebo prečo milujeme film

Nový spôsob rozprávania dejín filmu sa upriamuje na konkrétne filmové scény. Akoby sa strácal význam upozorňovania na celé kinematografické dielo a do popredia sa dostávajú jeho výrazné fragmenty – obrazy, hudba a emócie. Fenomén výnimočných filmových scén približuje šéfredaktor portálu kinema.sk Peter Konečný. ► www.a4.sk

24. január ► 17.00 hod.

(BRATISLAVA – BULHARSKÝ KULTÚRNY INŠTITÚT)

Premietanie bulharského filmu Milovať natruc

Rado je štyridsaťročný šofér, ktorý rozváža ovocie a zeleninu. Má 14-ročného syna Plamena a žije v šťastnom manželstve. Plamen sa však náhodou dozvie, že jeho otec robí nekalé finančné machinácie. Aby zachránil rodinu a vzťah so synom, musí sa Rado vzdať podvodov, odísť z tejto hry však nebude jednoduché.

► www.bulkis.sk

25. január ► 20.00 hod.

(BRATISLAVA – A4 – NULTÝ PRIESTOR)

Projekcia: Little Baby Jesus of Flandre

V novembri premietlo Kinečko za účasti režiséra Gusta Van Den Bergheho jeho film *Blue Bird*, v januári má pre divákov pripravený režisér debut *Little Baby Jesus of Flandre*. Ide o štylizovanú čierno-bielu adaptáciu divadelnej hry

flámskeho autora Felixa Timmermansa o narodení „spasiteľa“. ► www.a4.sk

26. január ► 20.30 hod.

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Kino-Ikon Plus: Osamelá vlčica

Od januára Kino Lumière vo svojej dramaturgii uvádza novú pravidelnú programovú sekciu Kino-Ikon Plus, ktorá každý posledný štvrtok v mesiaci ponúkne najzaujímavejšie, nezriedka aj zabudnuté diela svetových kinematografii z archívneho fondu SFÚ. Sekciu pripravuje okruh redaktorov a autorov filmologického časopisu pre vedu o filme a pohyblivom obraze Kino-Ikon, v posledný januárový štvrtok sa diváci môžu tešiť na film *Osamelá vlčica* Edouarda Logereaua z roku 1968. ► www.aic.sk/kinolumiere

Podujatia slovenského filmu v zahraničí ►

5. – 16. január

23. MFF Palm Springs (USA)

Projekcia filmov *Dom* (Z. Liová), *Cigán* (M. Šulík) a *Alois Nebel* (T. Luňák). ► www.psfilmfest.org

12. – 15. január

15. Festival cestovateľských filmov

Go Kamera (ČESKÁ REPUBLIKA)

Projekcia filmu Pavla Barabáša *Trou de Fer – Železná diera*. ► www.gokamera.cz

19. – 25. január

23. MFF Alpe Adria – Terst (TALIANSKO)

Projekcia filmu *Kto je tam?* (V. Raýmanová) v programe festivalu a filmu *Dom* (Z. Liová) v medzinárodnej súťaži.

► www.triestefilmfestival.it

26. január – 5. február

7. MF detských filmov Seattle (USA)

Projekcia filmu *Kto je tam?* (V. Raýmanová) v sekcii Birds of a Feather. ► www.nwfilmforum.org

28. – 29. január

4. MF detských filmov Bay Area – Oakland (KANADA)

Projekcia filmu *Kto je tam?* (V. Raýmanová). ► www.baicff.com

PREMIÉRA: 1. 1. 2012

Belehradský fantóm

(*The Belgrade Phantom*, Srbsko / Maďarsko / Bulharsko, 2008) 2D digital + DVD, 82 min., MP 15, ČESKÉ TITULKY, AKČNÝ / DRÁMA / KRIMI
RÉŽIA: Jovan Todorović. **SCENÁR:** Jovan Todorović, Bogdan Petković, Kosta Peševski.
KAMERA: András Nagy. **STRIH:** Milena Z. Petrović. **HUDBA:** Nemanja Mosurović, Slobodan Negić. **HRAJÚ:** Milutin Milošević, Radoslav Milenković, Marko Živić, Nada Macanković, Andrej Šepetkovski, Aleksandar Djurica, Miloš Samolov.
DISTRIBÚTOR: Film Europe

Belehrad, august 1979. Prezident Tito je na svojej poslednej diplomatickej ceste, aby sa zúčastnil summitu Hnutia nezúčastnených krajín v Havane na Kube. Doma medzitým vyvoláva rozruch muž, ktorý sa premáva po nociach na kradnutom Porsche okolo hlavného námestia v Belehrade a verejne provokuje políciu cez rádiodanicu. Prenasledovanie anarchistu prerastá do stále väčšej verejnej šou a vláda vyvíja čoraz väčší tlak na políciu, aby zasiahla a „fantóma“ neodkladne odstránila. *Belehradský fantóm* je jeden z najúspešnejších srbských filmov posledného obdobia.

PREMIÉRA: 1. 1. 2012

Black Power Mixtape 1967 – 1975

(*The Black Power Mixtape 1967 – 1975*, Švédsko, 2011) 2D digital + DVD, ŠUP, 100 min., MP 15, ČESKÉ TITULKY, DOKUMENT
RÉŽIA: Göran Hugo Olsson. **SCENÁR:** Göran Hugo Olsson. **STRIH:** Göran Hugo Olsson, Hanna Lejonqvist. **HUDBA:** Ahmir Questlove Thompson, Om'Mas Keith. **ÚČINKUJÚ:** Stokely Carmichael, Dr. Martin Luther King, Jr., Eldridge Cleaver, Bobby Seale, Huey P. Newton, Emile de Antonio, Angela Davis, Erykah Badu. **DISTRIBÚTOR:** Film Europe

Obdobie 60. a 70. rokov znamenalo pre mnohých obyvateľov Ameriky revolúciu. Černošská komunita sa razantne prihlásila o svoje práva. Nešlo iba o rasové dôvody, menil sa celý ekonomický a politický systém. Hnutie Black Power začalo zakladať politické a kultúrne inštitúcie, aby podporili spoločné záujmy černochoch a vyzdvihli svoje hodnoty. V tej dobe sa švédski novinári rozhodli o tomto hnutí nakrútiť dokument. Zo svojej perspektívy zaznamenali fascinujúce nahrávky osobností, ktoré vo svojej dobe veľa znamenali.

PREMIÉRA: 19. 1. 2012

Deti moje

(*The Descendants*, USA, 2011) 2D digital, ŠUP, 115 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, KOMÉDIA
RÉŽIA: Alexander Payne. **NÁMET:** Kauli Hart Hemmings – rovnomenný román (2008).
SCENÁR: Alexander Payne, Nat Faxon, Jim Rash. **KAMERA:** Phedon Papamichael. **STRIH:** Kevin Tent. **HRAJÚ:** George Clooney, Shailene Woodley, Amara Miller, Nick Krause, Patricia Hastie, Grace A. Cruz.
DISTRIBÚTOR: Tatrafilm

Prominentný havajský veľkostatkár Matthew King prežíva ťažké obdobie. Musí sa rozhodnúť, čo urobí s dedičstvom, obrovským rodinným pozemkom, ktorý vlastní. Navyše, jeho žena Elizabeth upadla do kómy po tom, ako sa vážne zranila pri nehode na lodi. Matthew sa tiež dozvie, že ho až do svojej nehody podvádzala s neznámym mužom. Teraz mu neostáva nič iné, len nájsť cestu k svojim dvom rebelujúcim dcéram, aby spojili sily a vydali sa za tajnou láskou umierajúcej Elizabeth. Komedialnú drámu režíroval Alexander Payne, autor oscarového filmu *Bokovka*.

PREMIÉRA: 19. 1. 2012

Dokonalý zmysel

(*Perfect Sense*, V. Británia, 2011) 2D digital + DVD, ŠUP, 92 min., MP 15, ČESKÉ TITULKY, ROMANTICKÁ DRÁMA
RÉŽIA: David Mackenzie. **SCENÁR:** Kim Fupz Aakeson. **KAMERA:** Giles Nuttgens. **STRIH:** Jake Roberts. **HUDBA:** Max Richter. **HRAJÚ:** Ewan McGregor, Eva Green, Connie Nielsen, Stephen Dillane, Ewen Bremner, Denis Lawson. **DISTRIBÚTOR:** Film Europe

Už sme si zvykli na americké sci-fi filmy o globálnych katastrofách. *Dokonalý zmysel* však k tomuto žánru pristupuje z iného uhla. Filmom sa prepletajú dve navzájom prepojené dejové línie. Prvou je lúboštný príbeh medzi mladým šéfkuchárom a dievčaťom zo susedstva, ktoré je epidemiologičkou. Druhou je prepuknutie záhadnej nákazy v rôznych častiach sveta, ktorá spôsobuje, že postihnutí ľudia strácajú najskôr čuch, potom chuť a napokon aj sluch. Film odovzdáva subtilne, no dôležité sociálne posolstvo. Možným dôvodom tejto globálnej katastrofy je, že ľudia zanedbali svoje životné prostredie a následne aj seba samých.

PREMIÉRA: 5. 1. 2012

Dvojaký život Veroniky

(*La double vie de Véronique*, Francúzsko / Poľsko / Nórsko, 1991) 35 mm, 98 min., MP 12, SLOVENSKÉ TITULKY, PSYCHOLOGICKÝ
RÉŽIA: Krzysztof Kieślowski. **SCENÁR:** Krzysztof Kieślowski, Krzysztof Piesiewicz. **KAMERA:** Sławomir Idziak. **HUDBA:** Zbigniew Preisner. **STRIH:** Jacques Witt. **HRAJÚ:** Irène Jacob, Philippe Volter, Halina Gryglaszewska, Aleksander Bardini, Kalina Jędrusik, Władysław Kowalski. **DISTRIBÚTOR:** Asociačia slovenských filmových klubov

V obnovennej premiére prichádza do slovenských kín film Krzysztofa Kieślowskeho *Dvojaký život Veroniky*, ktorý je príbehom dvoch identických dievčat, Krakovčanky a Parížanky. Obe sú hudobne nadané, sú lávčičky, obe majú chorobu srdca a obe chodia rady bosé. Hoci sa stretávajú len na krátky čas, a i to len na dialku, ich osudy sú prepojené. Záhadné veci sa tu dejú s neuveriteľnou prirodzenosťou a jednoduchosťou. Kieślowski pomocou dokonale prepracovaných detailov vytvára strhujúci až mystický obraz, naplnený zvláštnou emočnou sitou.

PREMIÉRA: 19. 1. 2012

Happy Feet 2

(*Happy Feet Two*, Austrália, 2011) 35 mm + 3D digital, ŠUP, 100 min., MP, SLOVENSKÝ DABING, ANIMOVANÝ / KOMÉDIA / RODINNÝ / HUDBNÝ
RÉŽIA: George Miller. **SCENÁR:** George Miller, Gary Eck, Warren Coleman, Paul Livingston. **KAMERA:** David Dulac, David Peers. **HUDBA:** John Powell. **V SLOVENSKOM ZNENÍ:** Štefan Martinovič, Juraj Hrkča, Kamil Kollárik, Filip Tůma, Elena Podzámska, Miroslav Noga, Štefan Kožka, Juraj Kemka, Soňa Norisová. **DISTRIBÚTOR:** Continental Film

Pokračovanie tučniackeho 3D hitu pre celú rodinu *Happy Feet*. Majster stepu Mumble je nešťastný, pretože jeho maličký syn Erik trpí zvláštnou chorobou – choreofóbiou. Tanec ho nebaví! Tým sa vyčlení zo spoločenstva tučniakov a spolu s dvomi priateľmi opúšťa domov. Stretáva Ochromného Svena – tučniaka, ktorý dokáže lietať. Keď však svetom zatrasú mocné sily, všetko je hore nohami. Až vtedy Erik ocení odvahu a pevnú vôľu svojho otca. Mumblovi sa totiž podarí spojiť všetky národy tučniakov a ďalších úžasných bytostí a s ich pomocou všetko napraviť.

PREMIÉRA: 26. 1. 2012

Hysteria

(*Hysteria*, USA, 2011) V. Británia / Francúzsko / Nemecko / Luxembursko, 2011) 35 mm + 2D digital, ŠUP, 100 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, ROMANTICKÁ KOMÉDIA
RÉŽIA: Tanya Wexler. **NÁMET:** Jonah Lisa Dyer, Stephen Dyer, Howard Gensler.
SCENÁR: Jonah Lisa Dyer, Stephen Dyer.
KAMERA: Sean Bobbitt. **STRIH:** Jon Gregory.
HUDBA: Christian Henson. **HRAJÚ:** Maggie Gyllenhaal, Hugh Dancy, Jonathan Pryce, Felicity Jones, Rupert Everett, Ashley Jensen.
DISTRIBÚTOR: Magic Box Slovakia

Film rozpráva príbeh mladého lekára Mortimera Granvilleho, ktorému vadí, že väčšina nemocníc ignoruje najnovšie teórie o výskume baktérií a ďalej liečia pacientov pijavicami a púšťaním žilou. Keď ho kvôli jeho názorom opäť raz prepustia, skončí ako zamestnanec doktora Dalrympleho. Ten sa špecializuje na liečbu žien, trpiacich tzv. hystériou. Doktor vynájde prístroj, ktorý týmto ženám umožní dosiahnuť vyťaženie úľavu od ťažkostí – vibrátor. Aby sa to ale celé ešte skomplikovalo, Mortimer sa zamiluje do dcéry doktora Dalrympleho...

PREMIÉRA: 5. 1. 2012

Jack a Jill

(*Jack and Jill*, USA, 2011) 35 mm + 2D digital, 91 min., MP, ČESKÉ TITULKY, KOMÉDIA
RÉŽIA: Dennis Dugan. **NÁMET:** Ben Zook.
SCENÁR: Steve Koren, Adam Sandler.
KAMERA: Dean Cundey. **STRIH:** Tom Costain.
HUDBA: Rupert Gregson-Williams. **HRAJÚ:** Adam Sandler, Katie Holmes, Al Pacino, Dana Carvey, Allen Covert, Shaquille O'Neal.
DISTRIBÚTOR: Itafilm

Adam Sandler sa predstaví v hlavnej úlohe ako Jack aj Jill v zábavnej komédii s rovnomenným názvom. Jack Sadelstein, úspešný reklamný manažér, žije takmer dokonalý život. Radosť zo života mu kalí iba jediná osoba – jeho dvojčička, sestra Jill. Jack musí každý rok na Deň vďakyvzdania pretrpieť návštevu svojej neodbytnej sestry. Tá mu onedlho jeho život obráti hore nohami. Keď sa z jej víkendovej návštevy pomaly stáva mesačný pobyt, všetkým je jasné, že Jill sa odísť nechystá. Jack sa v zúfalstve snaží vymyslieť plán, ako dostať sestru tam, odkiaľ prišla a kde ju miluje najviac – na druhom konci sveta...

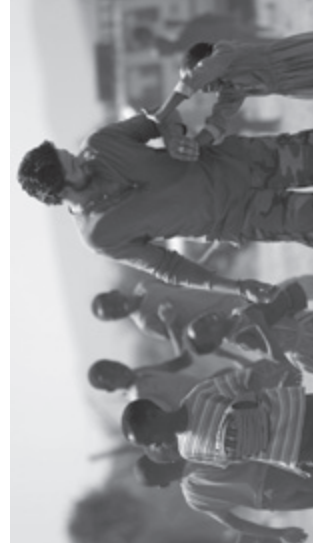

PREMIÉRA: 19. 1. 2012

Jack sa chystá vyplávať

(*Jack Goes Boating*, USA, 2010) 35 mm, ŠUP, 89 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA
RÉŽIA: Philip Seymour Hoffman. **NÁMET:** Bob Gludini – rovnomenná hra (2007). **SCENÁR:** Bob Gludini. **KAMERA:** Mott Hupfel. **STRIH:** Brian A. Kates. **HUDBA:** Grizzly Bear. **HRAJÚ:** Philip Seymour Hoffman, John Ortiz, Amy Ryan, Daphne Rubin-Vega, Tom McCarthy, Salvatore Inzerillo. **DISTRIBÚTOR:** Asociácia slovenských filmových klubov

Jack je šofér limuzíny a sníva o práci v newyorskej hromadnej doprave. Miluje reggae. Väčšinu voľného času trávi so svojim spolupracovníkom a najlepším kamarátom Clydom a jeho ženou Lucy. Vďaka nim sa zoznámia s Connie, ktorá s Lucy pracuje v brooklynskom pohrebnom ústave. Jack sa zrazu učí variť a dokonca aj plávať, aby mohol v lete vziať Connie na jej vysnívané člňkovanie. Kým sa Jack a Connie pomaly oddávajú rodiacej sa láske, manželstvo Clyda a Lucy sa otriasa v základoch. Oba páry sa musia vyrovnáť s nevyhnutným osudom svojich vzťahov...

PREMIÉRA: 5. 1. 2012

Kazateľ Kalašnikov

(*Machine Gun Preacher*, USA, 2011) 2D digital, ŠUP, 129 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA / AKČNÝ / ŽIVOTOPISNÝ
RÉŽIA: Marc Forster. **SCENÁR:** Jason Keller.
KAMERA: Roberto Schaefer. **STRIH:** Matt Chesse. **HUDBA:** Asche & Spencer, Thad Spencer. **HRAJÚ:** Gerard Butler, Michelle Monaghan, Michael Shannon, Kathy Baker, Madeline Carroll, Souleymane Sy Savane.
DISTRIBÚTOR: Forum Film

Skutočný príbeh Sama Childersa, bývalého drogového dílera, ktorý zmenil svoj život a zachráni vyše tisíc osirelých detí pred hladomorom, chorobami a otroctvom. Sam potrebuje zásadnú zmenu vo svojom živote. Preto vycestuje do východnej Afriky na miesta zničené občianskou vojnou. Je šokovaný hrôzami, ktoré postihli bezbranné obyvateľstvo a predovšetkým deti. Aj napriek varovaniam sa rozhodne postaviť sirotiniec uprostred teritória kontrolovaného ukrutnou LRA. Ide o vojenskú skupinu, ktorá veruje mladých chlapcov do svojej armády. Sam začne organizovať ozbrojené misie do nepriateľského teritória, aby oslobodil deti a pomohol im znovu začať žiť.

PREMIÉRA: 1. 1. 2012

Koniec Roberta Mitchuma

(*Robert Mitchum est mort*, Belgicko / Francúzsko / Nórsko / Poľsko, 2010) 2D digital + DVD, 91 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA
RÉŽIA: Olivier Babinet, Fred Kihn. **SCENÁR:** Olivier Babinet, Fred Kihn. **KAMERA:** Timo Salminen. **STRIH:** Yann Dedet, Thomas Marchand. **HUDBA:** Étienne Charry. **HRAJÚ:** Olivier Gourmet, Pablo Nicomedes, Bakary Sangaré, Danuta Stenka, André Wilms, Niels Utsi. **DISTRIBÚTOR:** Film Europe

Road movie, v ktorom sa na festival za polárnym kruhom vydávajú herec a jeho agent, aby vyhľadali legendárneho režiséra a presvedčili ho o spolupráci. Film vzdáva hold režisérskemu štýlu Jima Jarmuscha. Jeho fanúšikov potešia najmä výrazné herecké typy, vybrané s ohľadom na ich zvláštnu fyziognómiu, a tiež neustále balansovanie na hrane medzi iróniou a vážnosťou. Kulisu veľkých industriálnych predmestí a špinavých motelov sníma v dlhých statických záberoch kamera Tima Salminena, dlhoročného spolupracovníka Akiho Kaurismäkiho.

PREMIÉRA: 26. 1. 2012

Kontraband

(*Contraband*, USA / V. Británia, 2012) 35 mm < SLOVENSKÉ TITULKY + 2D digital < ČESKÉ TITULKY, ŠUP, 110 min., MN 15, TRILER
RÉŽIA: Baltasar Kormákur. **NÁMET:** film Reykjavík – Rotterdam (r. Óskar Jonasson, 2008). **SCENÁR:** Aaron Guzikowski. **KAMERA:** Barry Ackroyd. **STRIH:** Elisabeth Ronaldsdóttir. **HUDBA:** Clinton Shorter. **HRAJÚ:** Mark Wahlberg, Giovanni Ribisi, Kate Beckinsale. **DISTRIBÚTOR:** Tatrafilm

Príslušník finančnej stráže Chris kedysi pracoval ako pašerák, no svoje zločinné remeslo už dávno zavesil na klinec. Kvôli svojmú švagrovi a vidine veľkých peňazí sa však ešte raz nechá zlúkať na prácu, ktorá mu ide najlepšie – pašovanie nelegálneho tovaru. Ohrozí tým však svoju rodinu. Pár hodín pred prebraním tovaru sa situácia skomplikuje a Chris si uvedomí, že tentokrát zašiel naozaj príďaleko a už je neskoro na to, aby z problému vycúval. Musí sa teda postarať o to, aby sa úspešne vymotal zo zločinnej pavučiny a nikto z jeho rodiny sa nestal živým terčom pre brutálnych drogových barónov, policajtov a najatých vrahov.

PREMIÉRA: 26. 1. 2012

Láska je láska

(*Láska je láska*, Česká republika, 2012) 2D digital, 100 min., MP 12, ROMANTICKÁ KOMÉDIA

RÉŽIA: Milan Cieslar. **NÁMET:** Martin Horský. **SCENÁR:** Martin Horský. **KAMERA:** Marek Jícha. **STRIH:** Alois Fišárek. **HUDBA:** Ondřej Brousek. **HRAJÚ:** Eliška Balzerová, Simona Stašová, Ondřej Vetchý, Petr Nárožný, Aneta Krejčíková, Rudolf Hrušínský ml. **DISTRIBÚTOR:** Forum Film

Osemnásťročná Maruška žije so svojím dedkom Vlastimilom, túži stretnúť princa na koni a prežiť skutočnú lásku. To, že pravá lásky nikdy neodkvitne, zisťuje aj Vlastimil, ktorý po rokoch stretne zasa svoju dávnu lásku Libušku, do ktorej sa opäť bláznivo zamiluje. Dôchodkyňa Libuška však na staré kolena prepadne čaru marihuany. Maruškinho suseda Honzu prichytí jeho matka pri bozkávaní sa s mužom. Nehodlá sa zmieriť so synovou orientáciou a rozhodne sa prerobiť ho na „normálneho“ chlapa. Aspoň Honzov otec Karel má pre syna pochopenie. Popri svojej dominantnej žene žije život ušliapnutého muža, ktorý sa vždy vzbúri len pod vplyvom alkoholu.

PREMIÉRA: 12. 1. 2012

Mama Gogo

(*Mamma Gógó*, Island / Nórsko / Švédsko / Nemecko / V. Británia, 2010) 35 mm + DVD, 88 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, TRAGIKOMÉDIA

RÉŽIA: Fridrich Thór Fridriksson. **SCENÁR:** Fridrich Thór Fridriksson. **KAMERA:** Ari Kristinnsson. **STRIH:** Andres Refn, Sigvaldi J. Kárason, Tomáš Potočný. **HUDBA:** Hilmar Örn Hilmarsson. **HRAJÚ:** Kristbjörg Kjeld, Hilmir Snar Gudnason, Gunnar Eyrjólsson, Margrét Vilhjálmisdóttir. **DISTRIBÚTOR:** Asociácia slovenských filmových klubov

Príbeh ambiciózneho režiséra, ktorý dokončil film o ľudoch z domova dôchodcov. Ide o úplný kasový prepadák. Sklamaná autor je presvedčený, že jeho cieľová skupina je buď mŕtva, alebo už nevládze prísť do kina. Kritika však snímku prijíma dobre a film získava nomináciu na Oscara. Režisér si náhle všimne zvláštne správanie svojej osemdesiatročnej matky Gogo, ktorá začína zabúdať. Po sérii nehôd sa ju rozhodnú poslať do domova dôchodcov... Fridrikssonova veľká pocta matke je odvážnym autoportrétom a zároveň satirou na filmový priemysel a islandskú spoločnosť.

► RECENZIA NA STR. 24 — 25

PREMIÉRA: 26. 1. 2012

Miestnosť samovrahov

(*Sala samobójców*, Poľsko, 2011) 35 mm, 110 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA **RÉŽIA:** Jan Komasa. **SCENÁR:** Jan Komasa. **KAMERA:** Radosław Ładczuk. **STRIH:** Bartosz Pietrasz. **HUDBA:** Michał Jacaszek. **HRAJÚ:** Jakub Gierszał, Roma Gašiorowska-Żurawska, Agata Kulesza, Krzysztof Pieczyński. **DISTRIBÚTOR:** Asociácia slovenských filmových klubov

Dominikovi do maturity ostáva sto dní a ako jeden z najlepších žiakov má šancu dostať sa na najprestížnejšiu univerzitu. Zažije však sériu ponížujúcich situácií a jeho svet sa rúca. Komentáre na sociálnych sieťach ho doženú tak ďaleko, že sa už nechce vrátiť do školy a uzatvára sa do virtuálneho sveta. Ako avatar stretáva Sylviu, ktorá by už možno bola spáchala samovraždu, keby nebolo kyberpriestoru, z ktorého už roky nevychádza. Dominik sa pridáva k jej priateľom v *Miestnosti samovrahov*, kde sa začína nebezpečná hra, ktorá sa im postupne začína vymykať z rúk.

► RECENZIA NA STR. 28 — 29

PREMIÉRA: 1. 1. 2012

Mortem

(*Mortem*, Francúzsko, 2010) 2D digital + DVD, 94 min., ŠUP, MN 15, ČESKÉ TITULKY, MYSTERIÓZNY / TRILER

RÉŽIA: Eric Atlan. **NÁMET:** Eric Atlan. **SCENÁR:** Marie-Claude Dazun, Eric Atlan. **KAMERA:** Eric Atlan. **STRIH:** Eric Atlan. **HUDBA:** Eric Atlan, Marc Bercovitz. **HRAJÚ:** Daria Panchenko, Diana Rudychenko, Stany Coppet, Hortense Gelinet, Sophie Gelinet, Jean-Luc Masson. **DISTRIBÚTOR:** Film Europe

Mortem je metafyzický triler, odohrávajúci sa počas jednej noci. Tajomný príbeh líči čudný zápas mladej ženy Jeny, ktorá vzdoruje smrti. Vo vidieckom hoteli, v ktorom chce prespať, ostane zamknutá v izbe, kde sa Jene zjavuje jej duša, ktorá sa usiluje získať moc nad jej osudom. Čiernobiely film je strhujúcou výpoveďou o tom, nakoľko podliehame svojej duši, akú má nad nami moc a do akej miery dokážeme vzdorovať v otázkach života a smrti. Film *Mortem* je druhou režijnou prácou producenta, scenáristu a hudobníka Erica Atlana a od svojho uvedenia získal už viacero ocenení na festivaloch v Honolulu, Las Vegas či Mexiku.

PREMIÉRA: 26. 1. 2012

Muppets

(*The Muppets*, USA, 2011) 35 mm + 2D digital, 104 min., MP 7, SLOVENSKÝ DABING, RODINNÁ KOMÉDIA

RÉŽIA: James Bobin. **SCENÁR:** Jason Segel, Nicholas Stoller. **KAMERA:** Don Burgess. **STRIH:** James Thomas. **HUDBA:** Christophe Beck. **V SLOVENSKOM ZNENÍ:** Juraj Kemka, Tomáš Bezdeda, Marek Fašiang, Pavol Plevčík, Monika Hilmerová, Juraj Haviar, Michal Hudák, Zuzana Kanócz, Ján Mistrík. **DISTRIBÚTOR:** Saturn Entertainment

Žabiak Kermit bol kedysi kultovou postavou. Jeho súbor sa však rozpadol a miliónom fanúšikov zostali len spomienky. Medzi nimi sú aj bratia Walter a Gary. Tí počas výletu do Los Angeles navštívia staré divadlo Muppets a odhalia pritom plán naftového magnáta Texa Richmana, ktorý sa pokúša objektu zmocniť. Pod štúdiami by sa totiž malo nachádzať ropné ložisko. Jedinou šancou je divadlo vykúpiť, ale ako zohnať potrebných desať miliónov dolárov? Jediné pokúsiť sa resuscitovať starú slávu... S filmom sa premieta krátko animovaná snímka *Jednohubka* (*Small Fry*).

PREMIÉRA: 12. 1. 2012

Muži, ktorí nenávidia ženy

(*The Girl with the Dragon Tattoo*, USA, 2011) 35 mm + 2D digital, ŠUP, 158 min., MP 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: David Fincher. **NÁMET:** Stieg Larsson – rovnomenný román (2005). **SCENÁR:** Steven Zaillian. **KAMERA:** Jeff Cronenweth. **STRIH:** Kirk Baxter, Angus Wall. **HUDBA:** Trent Reznor, Atticus Ross. **HRAJÚ:** Daniel Craig, Rooney Mara, Stellan Skarsgård, Robin Wright, Christopher Plummer, Steven Berkoff, Joely Richardson. **DISTRIBÚTOR:** Itafilm

Odvtedy prešlo už štyridsať rokov, čo Harriette Vanger, dievča z vplyvného rodinného klanu, zmizlo. Jej telo sa nikdy nenašlo. Strýko zmiznutej dievčiny je presvedčený, že išlo o vraždu, za ktorou stojí niekto z rodiny. Vyšetrovaním poverí kritizovaného ekonomického novinára Mikaela Blomkvista a záhadnú hackerku Lisbeth Salander. Duo netradičných vyšetrovateľov príde na súvislosti spojené s Harriettiným zmiznutím a množstvom podivuhodných vražd, ktoré sa udiali za posledných štyridsať rokov. Začína sa rozpletať pavučina záhad rodinnej histórie Vangerovcov...

PREMIÉRA: 19. 1. 2012

Muži revolúcie

(**Muži revolúcie**, Slovensko, 2012) Blu-ray + DVD, 65 min., MP 12, DOKUMENTÁRNY FILM
RÉŽIA: Zuzana Piussi. **SCENÁR:** Zuzana Piussi. **KAMERA:** Zuzana Piussi. **STRIH:** Zuzana Piussi. **DISTRIBÚTOR:** Asociácia slovenských filmových klubov

Film je mozaikou subjektívnych pohľadov bývalých revolucionárov a demytizujúcim obrazom revolučných zmien roku 1989. Venuje sa udalostiam z revolučného Novembra až po prvé slobodné voľby v roku 1990, vracia sa aj k traumatizujúcim situáciám, vrátane lustračnej aféry Jána Budaja, ktorá znamenala definitívny koniec nevinnosti novej vládnej garnitúry. „*Názory na to, čo sa vlastne stalo, sa rôznia. Ľudia, ktorí viedli revolúciu, sami hľadajú skutočný zmysel udalostí. Každý z revolucionárov vidí celkom iný príbeh. Tento film som sa rozhodla urobiť pre moju fascináciu pamätou a divákovi ponúkam svoje pátranie, ktoré ma tak nadchlo,*“ hovorí o svojom autorskom filme režisérka Zuzana Piussi.

PREMIÉRA: 26. 1. 2012

Nebezpečná metóda

(**A Dangerous Method**, V. Británia / Nemecko / Kanada, 2011) 2D digital, 99 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA
RÉŽIA: David Cronenberg. **NÁMET:** Christopher Hampton – divadelná hra *The Talking Cure* (2002), John Kerr – kniha *A Most Dangerous Method* (1993). **SCENÁR:** Christopher Hampton. **KAMERA:** Peter Suschitzky. **STRIH:** Ronald Sanders. **HUDBA:** Howard Shore. **HRAJÚ:** Keira Knightley, Viggo Mortensen, Michael Fassbender, Vincent Cassel, Sarah Gadon. **DISTRIBÚTOR:** Tatrafilm

Adaptácia divadelnej hry *The Talking Cure* hovorí o konflikte medzi Sigmundom Freudom a Carlom Gustavom Jungom, najvýznamnejšími zástupcami hlbinej psychológie. Film sa odohráva v Žurichu, v roku 1904. Mladého psychiatra Carla Junga láka výzva neriešiteľného prípadu, preto sa ujme nevyrovnanej, ale krásnej Sabiny Spielrein ako svojej pacientky. Jeho zbraňou je metóda jeho učiteľa, presláveného Sigmunda Freuda, známa ako psychoanalýza alebo „hovoriacia liečba“. Oba muži prepadnú Sabininmu kúzlu a dostanú sa do vzájomného konfliktu...

PREMIÉRA: 5. 1. 2012

Prepadnutie

(**L'assaut**, Francúzsko, 2010) 2D digital + DVD, MN 15, ČESKÉ TITULKY, AKČNÝ / TRILER
RÉŽIA: Julien Leclercq. **NÁMET:** Roland Mòntins, Gilles Cauture – rovnomená kniha (2007). **SCENÁR:** Simon Moutairou, Julien Leclercq. **KAMERA:** Thierry Pouget. **STRIH:** Mickael Dumontier. **CHRISTINE** Lucas Navarro, Frédéric Thoraval. **HUDBA:** Jean-Jacques Hertz, François Roy. **HRAJÚ:** Vincent Elbaz, Grégori Derangère, Mélanie Bernier. **DISTRIBÚTOR:** Film Europe

V roku 1994 štyria teroristi Ozbrojenej islamskej skupiny uniesli lietadlo spoločnosti Air France z letiska v Alžíre s 227 osobami na palube. Žiadali oslobodenie svojich spolupojovníkov a okamžitý odlet lietadla. Až po dthých diplomatických vyjednávaniach a poprave troch cestujúcich opustilo lietadlo Alžír. Film sleduje tri postavy: Thierryho, člena špeciálnej zložky armády GIGN, Carole Jeantonovú, ambicióznou technokratku z ministerstva zahraničia, a Yahiou Allahovú, odhodlanú džihádistku. K prepadnutiu skutočne došlo počas letu Air France 8969 dňa 24. decembra 1994 a v priamom prenose ho sledovalo 21 miliónov divákov.

PREMIÉRA: 1. 1. 2012

Rozkaz

(**Käsky**, Fínsko / Grécko / Nemecko, 2008) 2D digital + DVD, 115 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA / HISTORICKÝ
RÉŽIA: Aku Louhimies. **NÁMET:** Leena Lander – rovnomený román (2003). **SCENÁR:** Jari Olavi Rantala. **KAMERA:** Rane Ronkainen. **STRIH:** Benjamin Mercer. **HUDBA:** Pessi Levanto. **HRAJÚ:** Samuli Vauramo, Piha Viitala, Eero Aho, Eemeli Louhimies, Miina Maasola, Riina Maidre, Sulevi Peltola. **DISTRIBÚTOR:** Film Europe

Európa je v roku 1918 zničená prvou svetovou vojnou. Vo Fínsku zúri občianska vojna. Sociálno-demokratickí „Červení“ bojujú proti „Bielym“ silám konzervatívneho Senátu. Keď sa vojak Aaro Harjula vracia z Nemecka, pripojí sa k vládnej vojsku, no čoskoro sa stáva svedkom surových znásilnení a hromadných poprav. Jeho viera vo vlast' je otrávená. Aaro náhodne stretáva jednu z revolucionárov a tá jeho život obráti hore nohami... Film jedného z najúspešnejších fínskych režisérov súčasnosti Aku Louhimies je adaptáciou rovnomeného románu Leeny Lander z roku 2003.

PREMIÉRA: 22. 12. 2011

S*áči

(**The Inbetweeners Movie**, V. Británia, 2011) 2D digital, 97 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, KOMÉDIA
RÉŽIA: Ben Palmer. **SCENÁR:** Iain Morris, Damon Beesley. **KAMERA:** Ben Wheeler. **STRIH:** William Webb, Charlie Fawcett. **HUDBA:** Mike Skinner. **HRAJÚ:** Simon Bird, Joe Thomas, James Buckley, Blake Harrison, Lydia Rose Bewley, Laura Haddock. **DISTRIBÚTOR:** Tatrafilm

Život dospelujúceho človeka definuje celý rad významných udalostí. Prvá návšteva reštauračného zariadenia, prvé neostrávané dotyky, či prvá dovolenka v zahraničí bez rodičov. Will, Simon, Jay a Neil sa rozhodnú, že sa na takúto prelomovú cestu vydajú. Ich cieľom je populárne krétske mesto Malia, povesťné svojimi nočnými klubmi. Ale až film ukáže, ako to vyzerá, keď sa štvorica vydá na dovolenku bez rodičov, učiteľov, peňazí a s veľmi malou šancou na stretnutie s dámskou spoločnosťou... Film je z dielne tvorivého tímu, ktorý stojí za rovnomeným úspešným seriálom *The Inbetweeners*.

PREMIÉRA: 26. 1. 2012

Underworld : Prebudenie 3D

(**Underworld Awakening**, USA, 2012) 35 mm + 2D digital + 3D digital, ŠUP, 85 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, AKČNÝ TRILER
RÉŽIA: Måns Mårilind, Björn Stein. **NÁMET:** Len Wiseman. **SCENÁR:** Len Wiseman, John Hlavin, J. Michael Straczynski, Allison Burnett. **KAMERA:** Scott Kevan. **STRIH:** Jeff McEvoy. **HUDBA:** Paul Haslinger. **HRAJÚ:** Kate Beckinsale, Michael Ealy, India Eisley, Charles Dance, Kris Holden-Ried, Stephen Rea. **DISTRIBÚTOR:** Itafilm

Akčný fantasy horor *Underworld : Prebudenie 3D* vnáša tretiu dimenziu do epickej bitky medzi upírmi a lycanmi. Tieto dve rasy – aristokratickí upíri a ich úhlavní nepriatelia, vlkodlaci lycani – spolu už po stáročia bojujú. Ľudia neverili, že existujú, objavovali sa len v ich poverách a hororových príbehoch. Hviezda prvých dvoch filmov Selene sa vracia vo svojej vedúcej úlohe ako upírka. Unikne z väzenia a ocitne sa vo svete, kde ľudia objavili existenciu oboch klanov, upírov aj lycanov. Oba nesmrteľné druhy sa ľudstvo snaží do posledného vyhubiť...

Ako revolucionári prichádzajú o ilúzie

► Eva Zaťková (filmová publicistka)

Zuzana Piussi je výnimočný zjav v slovenskej dokumentaristike. Táto na pohľad krehká žena s originálnym rukopisom sa vo svojich filmoch púšťa do tém, ktoré sú rovnako krehké... Ale tiež len na pohľad. Pod povrchom iskria. Vo svojom najnovšom celovečernom dokumente **Muži revolúcie** s podtitulom **Prízrak spolupráce sa vracia k Nežnej revolúcii**. Do slovenských kín film vstúpi 19. januára 2012.

Homosexuálne vzťahy, koniec alternatívneho divadla Stoka v Bratislave, stav súdov a súdnictva na Slovensku, rozkradnutie filmových štúdií Koliba... To sú len niektoré z tém, ktorým sa Piussi venovala vo svojich predchádzajúcich filmoch. V novom dokumente zaostriala objektív svojej kamery do minulosti a pýtala sa niekdajších revolucionárov na to, čo si myslia o udalostiach z Novembra '89 dnes, po dvadsiatich dvoch rokoch. Vznik filmu komentuje slovami: „*Ked' bolo 20. výročie revolúcie, robili sme s Marošom Berákom pre SFÚ letopisy, pričom jedna téma bola 'revolucionári po dvadsiatich rokoch'. Veľmi mi pomohla zázračná formulka, že nakrúcam pre archív, možno aj preto sa mi podarilo zachytiť viac. Pri rozhovoroch s vtedajšími pamätníkmi som si uvedomila, že táto téma ešte nebola spracovaná. (...) Navyše všetky filmy o Nežnej revolúcii vklázu do nejakého sentimentálneho spomínania, pritom každý z revolucionárov má určitú traumu.*“

Muži revolúcie je 65-minútový autorský dokument zaznamenaný na digitálnu kameru. Piussi ho nakrúcala dva roky v Bratislave, na strednom Slovensku, v Piešťanoch, v Nitre a v Prahe. Prináša mozaiku subjektívnych pohľadov bývalých revolucionárov – priamych účastníkov a protagonistov Nežnej revolúcie, ktorí zohrali významnú úlohu v kľúčovom momente novodobých dejín našej krajiny. Piussi vo filme spovedá Fedora Gála, Jána Budaja, Františka Mikloška, Milana Kňazka, Gabriela Levického, Jána Čarnogurského, Vladimíra Mečiara, Ivana Mačuru, Ľubomíra Feldeka, Miroslava Cipára, Miloša Žiaka, Milana Žitného, Martina Šimečku a mnohých ďalších. Prostredníctvom ich dnešného osobného pohľadu na udalosti, v konfrontácii s archívnymi zábermi z roku 1989, počas neho a bezprostredne po ňom, až po prvé voľby v roku 1990 prináša neštandardný obraz revolučných zmien a pokúša sa o demýtizáciu Novembra '89. Na záver Piussi dodáva: „*Tento film hovorí o tom, že neexistuje jedna pravda o revolúcii. Existuje viacero interpretácií, ktoré sú protichodné (...)* Všetci zažili jedno a každý si pamätá niečo iné. Divákovi ponúkam toto svoje pátranie v pamätiach, ktoré ma tak nadchlo.“ Film vyprodukovala spoločnosť Ultrafilm Zuzany Piussi a Maroša Beráka v koprodukcii so SFÚ.

Muži revolúcie (Slovenská republika, 2012)

Celkový rozpočet filmu: cca 20 000 Eur (z toho podpora AVF – 0 Eur)

Počet kópií, v ktorých sa film bude distribuovať v slovenských kinách: DVD a Blu-ray nosiče

Muži revolúcie • FOTO: ASFK

Z FILMOVÉHO DIANIA

Jeden svet patril aj Slovákom

Súčasťou Medzinárodného filmového festivalu Jeden svet je aj súťaž najnovších slovenských dokumentov. Cenu 12. ročníka festivalu, ktorý sa konal od 29. novembra do 4. decembra 2011, získal z desiatich súťažných titulov film Dušana Hudeca *Celý svet je úzký most* o Jossi Steinerovi, ktorý ako malý chlapec utekal pred deportáciami a po vojne odišiel do Izraela. Po rokoch sa vrátil do Košíc a stal sa „rabínom z ľudu“. Porota na filme ocenila, že je „*vážny a zároveň zábavný, s humorom a ľudskosťou rozpráva neuveriteľný príbeh prežitia slovenského Žida, jeho odchodu z Izraela a návratu do domoviny ako rabína. Cez príbehy a výpovede hlavných hrdinov sa dozvedáme o mnohých historických aspektoch.*“ Čestné uznanie na festivale získal film Davida Horínka *Matka*. Hovorí o terapeutke drogových závislostí, ktorá stratila syna v dôsledku jeho závislosti na heroíne. Porota ocenila, že „*film prostredníctvom úchvatných záberov ponúka pohľad na posledné dni života drogovo závislého človeka. Filmový jazyk je odvážny a hladá nelineárny spôsob, ako ukázať vnútorný svet matky a syna pred a po smrti Tomáša.*“ Porota 12. ročníka festivalu pracovala v zložení slovenská pedagogička, scenáristka, režisérka a dramaturgička Ingrid Mayerová, nemecký režisér Jakob Preuss a maďarská režisérka Mária Takács.

► www.jedensvet.sk

Zmeny v historických rebríčkoch

Po vyhodnotení návštevnosti slovenských filmov za uplynulý rok môžeme opäť skonštatovať, že v historických rebríčkoch nastali ďalšie zmeny. Tentoraz karty zamiešal mladý režisér Jakub Kroner. Dňa 13. októbra 2011 mal premiéru jeho druhý dlhometrážny film *Lóve* a o dva mesiace neskôr sa už dostal medzi najnavštevovanejšie domáce filmy v ére samostatného Slovenska.

Videlo ho 109 020 divákov, čo znamená, že jeho milostná dráma zo súčasnosti je už v prvej päťke. Kroner vyvolal divácky záujem už pred dvoma rokmi svojím debutom *BRATISLAVAfilm* a tak, hoci má ešte len 24 rokov, sa už teraz môže pochváliť dvoma titulmi v historickom slovenskom Top 10. Len Dušan Rapoš ich tam má o jeden viac. Aktuálny rebríček v čase uzávierky Film.sk vyzeral nasledovne: 1. *Bathory* (432 269 divákov), 2. *Fontána pre Zuzanu 2* (343 206), 3. *Pokoj v duši* (116 818), 4. *Fontána pre Zuzanu 3* (112 353), 5. *Lóve* (109 020), 6. *Suzanne* (98 324), 7. ... *kone na betóne* (77 424), 8. *Vášnivý bozk* (64 809), 9. *BRATISLAVAfilm* (61 039) a 10. *Legenda o Lietajúcom Cypriánovi* (57 499).

► miro

Noví členovia výborov

Dňa 15. novembra 2011 sa konalo valné zhromaždenie Slovenského filmového zväzu (SFZ), na ktorom boli zvolení noví členovia jeho výboru. Predsedom výboru sa stal Štefan Vraštiak a jeho novými členmi Vido Horňák, Viliam Jablonický, František Jurišič, Laco Kraus, Juraj Lihosit a Ladislav Volko. Členkami revíznej komisie SFZ sa stali Marianna Forrayová a Eva Gubčová. Hlavnou aktivitou SFZ v tomto roku bude udeľovanie 23. Igricov, ktoré sa uskutoční 28. marca 2012. Odborná porota pod vedením spisovateľa Petra Glocka bude hodnotiť hrané filmy pre kiná, dokumentárne, animované a televízne filmy a herecké výkony vo filmoch s výrobným rokom 2011. Nový výbor si na svojej výročnej schôdzi, ktorá sa konala dňa 21. novembra 2011, zvolili aj členovia Klubu filmových novinárov (KFN). Jeho predsedníčkou sa stala Hana Beranová, novými členmi výboru sú Emília Kincelová, Jena Opoldusová, Robert Pospíš a Štefan Vraštiak. Revíziu komisiu tvoria Alena Gašparovičová a Marcela Košťálová. KFN sa v roku 2012 bude venovať hlavne príprave 20. Cien slovenskej filmovej kritiky za audiovizuálnu tvorbu roka 2011. Udeľovanie novinárskych cien bude súčasťou slávnostného večera venovaného Igricom.

► uwe

Najnovší film Akiho Kaurismäkiho *Le Havre* • FOTO: ASFK

Viac ako sto filmov v prvom polroku

► Miro Ulman

Počas prvých šiestich mesiacov nového roka čaká na divákov v kinách bohatá nádielka. Slovenskí distribútori pre filmových nadšencov totiž pripravili až 107 premiér. Je medzi nimi napríklad päť filmov fínskeho režiséra Akiho Kaurismäkiho, trojrozmerný Leonardo Di Caprio v novej digitálne upravenej 3D verzii *Titanicu* a na plátnach našich kín sa objavia i novinky Stevena Spielberga, Tima Burtona či Ridleyho Scotta. Chýbať nebude tiež plejáda zahraničných hviezd.

Domáce filmové novinky

Ak sa naplnia plány slovenských producentov a distribútorov, tak v prvom polroku 2012 sa môžeme tešiť na 13 domácich premiér, z toho len štyri minoritné. Až na tri výnimky, vo všetkých prípadoch pôjde o debuty! Prvou domácou premiérou v tomto roku bude druhý dlhometrážny film Zuzany Piusi *Muži revolúcie*, dokument, ktorý sa vracia k Novembru '89. Na Valentína je pripravená romantická hudobná komédia Pala Janíka ml. *Tak fajn, alebo tretie kolo na voze* o trojici priateľov na nepodarenej dovolenke v Chorvátsku a potom sa Miroslav Krobot pomocou digitálneho rotoscopingu premení na hrdinu adaptácie úspešného komiksu *Alois Nebel*. Český producent Petr Oukropec sa posadil na režisérsku stoličku v botanickej záhrade uprostred

hučiaceho mesta a nakrútil príbeh malého dievčatka s bohatou fantáziou a *Modrým tigrom*. Podobne ako predchádzajúca snímka, aj fantasy Tomáša Krejčího *Poslední z Aporveru* bude kombináciou hraného a animovaného filmu. A mladý filmár Erik Bošnják v prvom polroku v kinách predstaví prvý slovenský mysteriózny triler *Immortalitas*, ktorý bude na Blu-ray a v televíziách dostupný aj v 3D formáte.

V apríli príde do kín dokument Tomáša Krupu, ktorý ukáže, akým tvrdým podmienkam musia čeliť po skončení štúdií *Absolventi*. Ako vnímajú realitu súčasní tridsiatnici, priblíži vo svojej hranej snímke *Tigre v meste* zasa Juraj Krasnohorský. Pod názvom *Normalizácia* sa ukrýva dokument Roberta Kirchhoffa o kauze Cervanová a v deň narodenín hudobníka Mareka Brezovského,

ktorého predčasne zabil drogy, by sa mal do kín dostať dokument Patrika Lančariča *Hrana*. V máji uvidíme „dokumentárny happening“ z rómskej osady režisérskej dvojice Marek Šulík a Jana Bučka *Príbehy strachu* a v prvom polroku sa môžeme tešiť aj na kriminálku Davida Ondříčka *V tieni* s Ivanom Trojanom a na komorný letný príbeh Roba Švedu o čakaní na zjavenie s príznačným názvom *Anjeli*.

Zimná a jarná nádielka

Mimoriadne bohatý na filmy je hneď prvý mesiac roka, informujeme o nich v rubrike Premiéry. Vo februári príde do kín zasa zaujímavá novinka Martina Scorseseho *Hugo a jeho veľký objav*, ktorá je adaptáciou knižného bestselleru o malom zlodejčikovi na rušnej vlakovej stanici. Diváci sa môžu tešiť aj na akčný triler Stevena Soderbergha *Haywire* alebo na Spielbergovu snímku *War Horse* o priateľstve muža a koňa v časoch prvej svetovej vojny. Do pozornosti kinofilov patrí zasa *Faust* – reinterpretácia známeho mýtu podľa Alexandra Sokurova, alebo adaptácia bestselleru *Osamelosť prvočíslel*.

S príchodom jari sa do kín dostanú dva životopisné portréty. Clint Eastwood sa vo filme *J. Edgar* sústredil na riaditeľa FBI Hoovera, ktorého stvárňuje Leonardo DiCaprio a ako už napovedá názov *Železná lady*, diváci spoznajú i osudy bývalej britskej premiérky Margaret Thatcher v podaní Meryl Streep. Osviežením by mala byť komédia Jasona Reitmana *Znovu a inak* a z *Pretty Woman* Julie Roberts sa stane zlá ježibaba v hranej verzii *Snehulienky*. Judi Dench a Maggie Smith sa v *The Best Exotic Marigold Hotel* vydajú ako britské dôchodkyne na cestu do Indie a Sean Penn sa stane bývalou rockovou hviezdou a bude hľadať nacistu, ktorý perzekuoval jeho otca v dráme *Tu to musí byť*. Na záver marca sú pripravené aj obnovené premiéry Kaurismäkiho filmov *Juha*, *Muž bez minulosti* a *Svetlá v súmraku*.

O apríli sa vpraví, že je to bláznivý mesiac. Možno i preto naň distribútori naplánovali až šesť komédií. Napríklad Kaurismäkiho novinku *Le Havre*, ktorá získala Cenu FIPRESCI v Cannes 2011, pokračovanie úspešnej série *Prci, prci, prcičky: Stretávka* alebo novinku Camerona Crowea *Kúpili sme ZOO* s Mattom Damonom a Scarlett Johans-

son. Ale ľudský život prináša i drámy. Môžeme sa o tom presvedčiť napríklad vo filme Jessicy Hausner *Lurdy* či v *Extremely Loud and Incredibly Close*, v ktorom sa Stephen Daldry (režisér filmu *Hodiny*) vracia k udalostiam z 11. septembra. Režisér Lasse Hallström opäť siahol po knižnej predlohe a v *Salmon Fishing in the Yemen* rozpráva príbeh muža, ktorý má v nehostinnom Jemene zaviesť chov a športový lov lososov.

Príbehy o láske a fenomén 3D filmov

Máj je lásky čas a s ním príde do kín aj komédia Marie Poledňákovskej *Líbáš jako ďábel*, ktorá nadväzuje na divácky hit *Líbáš jako Bůh*. Pre tých, ktorí milujú Johnnyho Deppa, je tu zasa jeho už ôsma spolupráca s režisérom Timom Burtonom. V jeho *Dark Shadows* si tentoraz zahral upíra. Láska však nebude chýbať na plátnach počas celého polroka. Vo februári v *To bude boj!* dvaja priatelia zvedú boj na život a na smrť, keď sa zaľúbia do tej istej ženy (Reese Witherspoon), v marci na divákov čaká prekvapujúco šokujúci lúboštný vzťah v švédskej snímke *Stockholm East* a v aprílovej premiére *Happy Happy* hlavná hrdinka zasa hľadá lásku a túži byť milovaná a robiť ľuďom radosť.

Jedným z fenoménov tohto roka bude i pokračujúci nástup 3D filmov. Zo 107 premiér je ich až 20. A z toho len šesť je animovaných! Diváci uvidia viacrozmerne 3D verzie úspešných titulov, akými sú disneyovka *Kráska a zvieratá*, klasika *Star Wars: Epizóda I – Skrytá hrozba* či Cameronov blockbuster *Titanic*, ale i horúce novinky. Okrem Scorseseho filmu najmä ďalšie pokračovania snímok *Ghost Rider*, *Madagascar*, *Men in Black*, *Street Dance*, *Happy Feet*, *Underworld*, *Cesta do strediu Zeme*. Nebude chýbať novinka spoluzakladateľa Aardman Animations Petra Lorda s názvom *Piráti! Spolok babrákov*.

Záver polroka bude patriť akčnému sci-fi Ridleyho Scotta *Prometheus*, ktoré bolo pôvodne zamýšľané ako prequel *Votreľca*. Film sa bude distribuovať na 35 mm kópiách i na DCP nosičoch. Patrí však už skôr k výnimkám. Aj preto treba upozorniť na fakt, že zo všetkých 107 premiérových titulov v prvom polroku 2012 sa bude môcť premietiť v doteraz nedigitalizovaných 135 klasických a 21 letných kinách len 51 titulov. A to je druhý, oveľa smutnejší, fenomén roku 2012. ▲

• FOTO: Miro Nôta

Stvorenie filmu začína v scenári

► Mariana Jaremková (filmová publicistka)

Divadelný i filmový režisér Juraj Nvota sa na poli dlhometrážneho filmu úspešne uviedol pred desiatimi rokmi filmom *Kruté radosti* a päť rokov na to svoje kvality potvrdil filmom *Muzika*. Všetci vtedy čakali ako dopadne neobvyklé spojenie Peter Pišťanek – Juraj Nvota. Film si získal priazeň divákov i akademickej obce, ktorá mu udelila až deväť národných filmových cien Slnko v sieti. Teraz sa táto dvojica stretáva opäť pri dobovom filme *Rukojemník*, je to však len jeden zo štyroch režisérových pripravovaných filmových projektov.

Momentálne máte rozpracované štyri dlhometrážne hrané filmy: *Konfident*, *Rukojemník*, *Naty* alebo *Osudu neutečieš* a *Zima na ruky*. Zdá sa, že sa z vás stal jeden z najplodnejších slovenských tvorcov. V akej fáze sú teraz tieto jednotlivé projekty?

– *Konfident* je už hotový. *Rukojemník* dlhšiu dobu budí dojem, že bude. Verím, že čo sa má stať, sa stane. To však platí aj naopak. *Zima na ruky* už bola tiež blízko, no zemetrasenie v Trigone zmarilo nádej. *S Naty...* je to tiež asi tak.

V dvoch filmoch – *Konfident* a *Rukojemník* – sa opäť vraciate do minulosti. Oba sa dotýkajú obdobia okolo prelomového roku 1968. *Konfident* vychádza zo skutočného príbehu a nakrúcate ho podľa scenára Lubomíra Slivku, *Rukojemník* je z pera Petra Pišťanka. Dvaja veľmi odlišní autori. V čom sa líši ich spôsob rozprávania?

– Myslím si, že môže byť užitočné učiť sa na cudzích chybách. Fašizmus aj komunizmus sa zrodili v kríze. Aj v dnešnej recesii tieto dve zhubné pseudofilozofie môžu vzbĺknúť a votrieť sa ako nová VOSR do našich súčasných príbehov. Je dobré pripomínať ich atribúty, populistickú povahu a zákernosť. Lubomír Slivka, ktorého inak všetci volajú Jano, námet našiel v Ústave pamäti národa, Peter Pišťanek vo vlastnej pamäti. Prvý hľadá odpoveď na to, ako sa mladý muž môže stať pracovníkom ŠtB, či obeť nie je ilúzia, či je kompromis riešenie a ako sa to končí. Druhý demaskuje svet dospelých detským pohľadom. Oba sa stavajú na silnom príbehu. Prvý rozpráva v obrazoch, druhý viac v dialógoch.

Ústrednou postavou filmu *Rukojemník* bude detský hrdina, ktorý v slovenskom filme posledných rokov takmer absentuje. Bol aj preto príbeh pre vás zaujímavý? Sledovať túto dobu detskými očami? Prinieslo to aj viac možností na „odľahčenie“ témy, na akcentovanie niektorých absurdností doby?

– Od detí sa máme stále čo učiť. Ale máte pravdu. Pohybovať sa v teréne s mapou v mierke jedna k jednej, to neumožňuje žiadny odstup, nadhľad ani odľahčenie. V mierke jedna k desiatim je to už oveľa ľahšie a zábavnejšie. Tiež je lákavé skúmať, či naozaj „všetko, čo pre život potrebujeme,

sa učíme na pieskovisku“. Rád sa pri pohľade na deti bavím predstavou, kým budú v budúcnosti. Ten už teraz vyzerá ako odborársky predák, ten ako učiteľ, poctivec, úspešný lenivec, chronický stažovateľ... Scenáristi Peter Pišťanek s Marianom Urbanom ponúkajú pohľad do rodín rozličných rodičov a ich detských kópií. Genetika a prostredie však ani zďaleka nie sú všetko, čo nás formuje. Teším sa na prácu s detskými nehercami, ale trochu sa aj bojím. Je to buď hop alebo trop. Podľa toho, ako sa podarí výber.

Film *Konfident* vychádza zo skutočných udalostí. Problémom pri skutočných príbehoch je, že každý zo zúčastnených si ho pamätá, a teda aj interpretuje, inak – zo svojho pohľadu a zážitku. Spolupracovali ste na scenári alebo ste si robili aj vlastné rešerše?

– Snažil som sa do filmu vložiť celú svoju skúsenosť so zobrazovanou dobou najprv pri úprave technického scenára, neskôr v spolupráci s vynikajúcimi hercami, ako sú Ondřej Vetchý, Honzo Budař, Michaela Majerníková, Jirka Mádl, Ady Hajdu, Marek a Martin Geišbergovci, Jakub a Dorota Nvodotvci, Táňa Pauhofová, Lubo Burgr, Arnošt Nvodflam, tri herečky z Dolnej Stredy a iní... Nie som autorský typ režiséra, a tak nemôžem vraviť, že je to môj film. S radosťou však môžem povedať, že je to náš film s hudbou Natalie Grosiak a Dawida Korbaczyňského, kamerou Jana Malífa, výtvarnosťou Petra Čaneckého a Lubice Fišerovej, maskami Jura Steinera, strihom Aloja Fišárka a ešte by mal nasledovať dlhý, dlhokánsky rad vzácných mien.

Dnes je finančne pomerne náročné nakrúcať dobový film. Museli ste robiť veľa kompromisov?

– Mimoriadne ma prekvapila spolupráca s Janom Slivkom. Aj ako so scenáristom, aj ako s producentom. V oboch pozíciách bol veľkorysý a otvorený prijímať a rozvíjať dobré nápady druhých. Nakrúcali sme na päť či šesť etáp počas celého roka, takže bolo dosť času vymýšľať a primýšľať nové motívy a požiadavky. Pre Jana Slivku nebolo nič nemožné. Chceli sme točiť vo viedenskom Pratri, vybavil. Chceli sme nakrútiť ruskú okupačnú kolónu, rozhybal vojenské múzeum a na všetky tie ruské haraburdy dal namaľovať bielu čiaru Varšavskej zmluvy.

Chcel som, aby náš hrdina počúval Jimiho Hendrixa, Jano a producentka Vanžurová vybavili práva a netváрили sa, že to robia za vlastné peniaze.

Film *Naty alebo Osudu neutečieš* sa už odohráva v súčasnosti a bude to váš prvý film zasadený do prítomnosti, ak nehovoríme o televíznej tvorbe. Čím je príbeh sedemnásťročnej Naty pre vás atraktívny?

- Počas mojich divadelných pobytov v Prahe sme sa s Ivou Hlaváčkovou stretávali a rozprávali sa o jej zvláštnej hrdinke s vysokým IQ a takmer žiadnym EQ. Zabávali sme sa na predstavách, ako vie Naty bystro využívať konvenčné myslenie ostatných a s akým prehľadom a odvahou si robí srandu z komerčného a konfekčného sveta. Pritom nie je šťastná, hoci sa snaží, aby bola. Kant vravel, „že človek sa má snažiť aj o to, aby bol toho šťastia hoden“. Viktor E. Frankl dodáva, že „to, čo človek ozaj chce, nie je v konečnom dôsledku šťastie samo o sebe, ale dôvod na šťastie. Pretože, len čo existuje dôvod na šťastie, šťastie a rozkoš sa objavia sami od seba“.

Ďalším z vašich pripravovaných projektov je film *Zima na ruky* podľa scenára Dušana Duška, ktorý je ako autor brilantný najmä v dialógoch. Ako sa vám s ním spolupracovalo a ako sa vlastne jeho príbeh dostal k vám?

- Máte pravdu, pán Dušek je majster, veď je maturitnou otázkou. Príbeh s pozadím starých Piešťan mi je blízky aj tým, že som tak ako on v Piešťanoch prežil detstvo a všetky reálie sú mi intímne známe. Je to vzácna téma nekonečnej ozveny smútku a straty zmyslu života v bolesti. Krásne je postupné kriesenie a ohrievanie studených rúk v lone starej lásky z detstva a návrat k zmyslu života, v ktorom Piešťany hrajú opäť svoju rolu.

Podľa počtu pripravovaných projektov to vyzerá, že väčšinu času trávite buď na nakrúcaní alebo v štúdiu. Ako sa vám darí prepínať z jedného projektu, či už filmového alebo divadelného, na druhý?

- Rozprávame sa tu asi o šiestich rokoch a toľko bude mať moja najmladšia dcéra. Aj to som stihol. Času je dosť, keď nepozeráte televízor. Film aj divadlo sú dramatické umenia. Divadlu sluší

väčšia štylizovanosť, lebo súťažiť s filmom v realizme je zbytočné a nudné.

Všetky spomínané projekty spája aj prítomnosť Jana Malířa za kamerou. Kam sa vaša spolupráca a komunikácia od filmu *Kruté radosti* posunula?

- Pan Malíř je stále ten istý a predsa bohatší o veľa veľa nových životných skúseností. Je veľmi citlivý a snímanie odtlačku akcie vníma ako intímny akt. Herci sú mu za to veľmi vďační. Vie ich nádherne chváliť, a tak si na blízkosť kamery prirodzene zvyknú. Hoci má veľké skúsenosti, stále hľadá originálny náhľad a rád experimentuje. Tak sa s ľahkosťou vyhýba pohodlnej rutine.

Okrem toho, že veľa tvoríte, pôsobíte aj ako viceprezident Slovenskej filmovej a televíznej akadémie. Nielen z tohto postu určite sledujete aj udalosti okolo Audiovizuálneho fondu (AVF) či RTVS, iste aj rozhodnutia ministra kultúry, ktoré sa dotýkajú aj vás ako tvorcu. Ako hodnotíte aktuálne dianie v audiovizuálnom prostredí?

- Je viac ako smutné, že minister ignoroval návrh filmárskej obce a uvoľnené miesto pre nezávislého producenta v rade AVF obsadil závislým producentom zamestnaným RTVS. Tiež je divné, že za štátne peniaze určené na tvorbu RTVS žiadnu tvorbu nevykazuje a nič sa nedeje. Nedávno som pracoval v Českej televízii a bolo mi smutno pri pomyslení na pomery v RTVS, kde sa slovenskí dramaturgovia napríklad nedostanú k scenárom, aby nemohli rozhodovať, čo sa má dostať do plánu. Dostanú len zoznam toho, čo je v pláne. Kto potom rozhoduje? V Prahe stovky zamestnancov každý deň prechádzajú cez skromnú vrátnicu televízie, plnú života. V Bratislave v ľudoprázdnnej hale, ktorá je väčšia ako hlavná stanica, sedí v absurdnej plexisklovej búdke niekoľko vrátnikov a kúria si špirálou, aby nezmrzli. 27-poschodová výšková budova pýchy je od 11. poschodia mŕtva, uzamknutá. Asi si ako trest zaslúžime takú televíziu, takého ministra. Škoda, že filmárska rodina už roky nežije v láske. „Nuž čo, *radost a šťastie sú dar za zodpovednosť*“, vraví Kant, a tú by sme na seba mali prevziať. Aj „mladi“, aj „starí“.

Máme nový rok, obávate sa, že bude na začiatku poznačený – či už sa to týka divadla alebo filmu – tým, že sa všade bude krčiť ramenami a najčastejšia odpoveď bude „uvidíme po voľbách“?

- Možno to bude naopak. Myslím si, že kultúra je psychohygienou a hrdosťou každej krajiny. Že to nie je žiadna nadstavba, ale centrum existencie Ducha. Nedávno som v autorádiu započul, že kultúra je aj z čisto ekonomického pohľadu úspešným odvetvím každého hospodárstva. Zamestnáva veľa ľudí, záujem o ňu neklesá ani v čase krízy a útlaku a daňové odvody do štátnej kasy nie sú zanedbateľné.

Sledujete filmovú tvorbu svojej dcéry Terezy? Čo hovoríte na výber tém jej dokumentov a ich spracovanie?

- Teším sa, že Terezka vidí pod povrch a počuje nielen vypovedané slová. Témy ju oslovujú samé. Robí to dobre. Zásobuje ma hudbami, ktoré potom používam v krátkych dokumentárnych portrétach typu GEN. Už som ich urobil asi desať. O psychiatrovi, spisovateľovi a filozofovi Ivanovi Žuchovi a maliarovi Beličkovi boli aj ocenené. Keď sa s Terezkou stretne, tak si vždy pustíme, čo máme nové a navzájom sa pochválime.

Čo vás z domácej tvorby v uplynulom roku najviac zaujalo? V jednom rozhovore pre Film.sk ste kedysi povedali, že zložitejšie, ako zohnať peniaze na film, je napísať scenár. Platí to stále? Potešil vás v tomto smere niektorý z domácich filmov?

- Bol to plodný rok. Potešil ma *Marhuľový ostrov*. Je isté, že na scéne sa zjavil nový a pritom zrelý scenárista Peter Lipovský so zmyslom pre dramatický príbeh. Vo všetkých kategóriách zažiaril film Zuzany Liovej *Dom* a páči sa mi aj *Cigán* Martina Šulíka. Nie všetko som videl. Stále cítim, že na počiatku bolo slovo a to slovo bolo od Boha. V scenári začína stvorenie filmu alebo reinkarnácia.

A z vašich pripravovaných filmov uvidíme niektorý v kinách už v roku 2012?

- Myslím, že *Konfident* bude mať premiéru mesiac predčasných voľbách, keď sa uvoľnia reklamné plochy na ulici, ale aj v myšliach divákov. ▲

Mladí slovenskí producenti sú odvážni a vytrvalí

► Eva Michalková

V posledných rokoch sme v slovenskej audiovizii zaznamenali nárast nakrútených filmov a v tejto súvislosti sa u nás zvýšil aj počet producentov a produkčných spoločností. Trendom sa stala najmä existencia malých spoločností a čoraz častejšou je zároveň situácia, že režiséri si svoje filmy produkujú sami. Akí teda sú dnešní mladí slovenskí producenti a aké majú skúsenosti s produkovaním filmov?

Za všetkých sme oslovili troch, ktorých okrem generačnej blízkosti spája aj účasť na prestížnom projekte Producers on the Move na MFF v Cannes.

Mareka Veselického, Michala Kollára a Petra Kerekesa.

Produkovanie filmov je profesia, ale stať sa producentom nemusí byť na začiatku snom každého jej adepta. Zhodou okolností, filmová produkcia nebola vytúženým povoláním ani pre jedného z trojice oslovených slovenských producentov a všetci sa k nej dostali nepriamo alebo pod tlakom okolností. Marek Veselický, producent filmu *Rozhovor s nepriateľom* a českej komédie *Doktor od Jezera hrochů*, sa k filmovej produkcii dostal náhodou, aj keď prostredie filmu mu bolo roky dôverne známe. „Cez moju spoločnosť, ktorá sa zaoberala reklamou a organizovaním eventov, som sa pravidelne stretával s hercami, ktorí mali jasný problém – nemali kde hrať a stále som počúval to isté: že sa u nás nenakrúcajú skoro žiadne filmy. Tak som to zobral ako výzvu a v roku 2006 sme sa pustili do výroby filmu *Rozhovor s nepriateľom*.“ Cesta k produkcii nebola jednoznačná ani u Michala Kollára, slovenského producenta festivalovo úspešného filmu *Dom*: „K filmovej produkcii som sa dostal vlastne z donútenia. Dospel som k názoru, že keď chcem skutočne niečo nakrútiť, tak si to musím vyprodukovať sám. A tento stav, žiaľ, trvá až dodnes.“ Skúsenosti prvých dvoch producentov potvrdzuje aj Peter Kerekes, dokumentarista a producent filmov *66 sezón* a *Ako sa varia dejiny*, ktorý sa k produkcii dostal rovnako náhodou a vlastne nechtiac: „Moja man-

želka Katarína nakrúcala svoj absolventský film *Pôvod sveta* a potrebovala firmu, na účet ktorej by mohli prísť prostriedky z grantu SCCA. Keďže sme nenašli žiadneho seriózneho producenta, založil som si živnosť a stal som sa producentom. Potom som nenašiel producenta na dokumentárny film *66 sezón*, tak som si ho produkoval sám.“

Hoci títo „dnešní“ mladí producenti o kariére v oblasti filmovej produkcie nesnívali, v prostredí slovenskej produkcie sa pohybujú už niekoľko rokov a stali sa úspešnými. V prostredí audiovizie však vidia rezervy. Marek Veselický považuje za hlavné problémy malý slovenský trh, obmedzené možnosti získavania finančných zdrojov a nízku lojalitu zo strany tvorcov počas výroby filmu. Za plus naopak považuje existenciu Audiovizuálneho fondu (AVF), STV a Zmluvy so štátom, no tieto formy podpory sú podľa jeho názoru nedostatočné. V tejto súvislosti zároveň zdôrazňuje, že peňažnú podporu by mali získavať iba kvalitne pripravené projekty, ktoré majú čiastočné finančné krytie, distribútora, zafinancované herecké obsadenie, navrhnutý celkový rozpočet, termín nakrúcania a jasnú predstavu o reklamnej kampani. Rovnako si myslí, že slovenská kinematografia nemá silnú podporu u diváka a šanca návratnosti nákladov z tržieb kín je preto malá.

Peter Kerekes pri hodnotení slovenského produkčného prostredia zdôrazňuje význam zmien, ktoré navrhli ako Asociácia nezávislých producentov ohľadne spolupráce s RTVS a AVF s cieľom dosiahnuť rovnaké podmienky podpory pre produkčné spoločnosti a kontrolu rozhodovania komisií AVF a vedenia RTVS. Okrem toho ale poukazuje na dôležitú vec. Je ňou permanentne prítomná neistota: „Nič tu neplatí. Napríklad počas nakrúcania filmu *Ako sa varia dejiny* sa vystriedali traja ministri kultúry a štyria riaditelia televízie. Každý z nich zavádza nový systém, ktorý vzápätí aj tak porušuje.“

Michal Kollár vidí nevýhody zasa v inej súvislosti. „Pomaly každý študent si z detskej izby založí 'eseročku' a vyhlasuje sa za producenta. Toto 'huráproducentstvo' mi pripomína podnikanie v 90. rokoch. Francúzsky časopis Cahiers du Cinéma nazval našu filmársku generáciu 'Do It Yourself Generation' – každý režisér má vlastnú produkciu, v ktorej robí vlastné filmy. Pre nich je to výhodné, no človek spraví oveľa menej filmov, keď sa musí venovať nielen réžii, ale aj produkcii. Táto situácia sa zrejme ale vyrieši sama, keďže filmovanie je psychicky aj finančne náročné, a tí slabší prirodzene odpadnú.“ Podľa neho až na výnimky na Slovensku existuje iba málo skutočných producentov. Takých, ktorí sú ochotní s projektom ostať roky od jeho vývoja až po distribúciu. Za najväčšie plus považuje v prostredí slovenskej filmovej produkcie vznik AVF a doterajšie spolufinancovanie STV. Zároveň si však myslí, že je nevyhnutné vyslať signály smerom do Európy a nakrúcať koprodukčné projekty.

Nielen z hľadiska vzniku koprodukčných projektov je pre producentov dôležité aj zahraničné prostredie. Bez ohľadu na to, ako funguje to domáce. Určitým krokom k nemu pre všetkých troch bola účasť na prestížnom projekte organizácie European Film Promotion (EFP) pod názvom Producers on the Move (POM). Každoročne sa koná počas MFF Cannes a jeho cieľom je predstaviť a mediálne spropagovať vybraných mladých producentov a umožniť im nadviazať dôležité kontakty so svetovými predajcami alebo produkčnými spoločnosťami. Slovensko v ňom má prostredníctvom Slovenského filmového ústavu (SFÚ) zastúpenie už od roku 2007. Zaujímalo nás, či má účasť na takomto

prestížnom podujatí aj praktický význam a či slovenským producentom otvorila dvere do sveta.

Prvým slovenským reprezentantom v POM bol Marek Veselický a svoju účasť v tomto projekte hodnotí pozitívne: „*Bol to pre mňa veľmi rýchly štartovací mostík. Na jednej strane získate množstvo kontaktov, dozviete sa, ako to v zahraničí funguje na poli filmoveho priemyslu, zároveň získate lepšiu východiskovú polohu, keď sa púšťate do zahraničnej koprodukcii. Máte väčšiu dôveryhodnosť a ak máte za sebou aj niekoľko zrealizovaných filmov, možnosti sa pre vás otvárajú stále viac a viac.*“ Pre Petra Kerekesa bolo v prvom rade zaujímavé spoznať problémy, s ktorými sa stretávajú jeho kolegovia v zahraničí, no zároveň sa mu podarilo zabezpečiť aj koproducentov na svoje nové projekty. Pozitívne výsledky účasti potvrdzuje aj Michal Kollár, ktorý bol zatiaľ posledným slovenským reprezentantom v POM: „*Na POM sa človek stretáva a vymieňa si vizitky s ľuďmi, ktorí sú preverení, a on je preverený pre nich. Nie je to teda nejaké divoké lovenie producentov naslepo.*“ Jedným dychom však dodáva, že: „*Samozrejme, má to hodnotu len v tom danom momente, ďalší rok tam prídu noví producenti. Do Cannes ale môžem chodiť každý rok a môžem nadväzovať ďalšie spolupráce.*“ Aj Kollárova účasť v Cannes mala praktický výsledok, podarilo sa mu napríklad uzavrieť koprodukcii s luxemburským partnerom.

V súčasnosti všetci traja opýtaní pracujú na niekoľkých projektoch. Marek Veselický dokončuje koprodukčný fantasy film *Poslední z Aporveru*, ktorý je kombináciou 2D a 3D animácie a hraného filmu. Michal Kollár po nedávno úspešne dokončenom filme *Dom* Zuzany Liovej pripravuje koprodukčný projekt v réžii Viktora Tauša podľa scenára Petra Jarchovského. Peter Kerekes dokončuje film *Paľa Pekarčíka* a Ivana Ostrochovského *Zamatoví teroristi* a pripravuje nový film *Náhradníci* o kozmonautoch, ktorí sa nikdy nedostali do vesmíru. Zdá sa teda, že napriek mnohým komplikovaným a často nemotivujúcim podmienkam produkcie filmov má mladá generácia slovenských filmových producentov dostatok odvahy aj vytrvalosti. Zbiera vlastné skúsenosti, aby úspešne realizovala nové filmové projekty a zároveň ich aj dokázala dostať k divákovi. ▲

Film o režisérovi a jeho matke

► **Nina Šilanová** (absolventka audiovizuálnych štúdií FTF VŠMU)

Keď sa povie islandská kinematografia, divákovi napadne väčšinou jedno meno. Režisér Fridrich Thór Fridriksson. Už dlhodobo je hlavným predstaviteľom filmu v jednej z najkrajších krajín sveta.

Diváci v našich končinách môžu Fridricha Thóra Fridrikssona poznať vďaka citlivej snímke *Anjeli univerza* v hlavnej úlohe s Ingvarom Eggertom Sigurdssonom, tiež veľmi obľúbenou tvárou islandskej kinematografie. V roku 2011 mohli Fridrikssona vidieť a zažiť aj osobne, kedy mu MFF Art Film Fest v Trenčianskych Tepliciach venoval celú sekciu a viedol tu aj svoj masterclass. Vo svojej najnovšej snímke *Mama Gogo* využíva svoj typický filmový humor a mimoriadne pôsobivý vizuálny štýl, vysmieva sa nielen sám sebe, filmovému priemyslu, ale i svojmu na Oscara nominovanému filmu *Deti prírody* z roku 1991. Totiž práve premiérou filmu *Deti prírody* otvára hlavný hrdina – filmový režisér – svoj nový film *Mama Gogo*. Zároveň tak Fridrich Thór Fridriksson otvára bránu do svojho života a filmárskeho sveta. Tento zvláštny film o filme tvorí niekoľko dejových línií, pričom každá z nich by sa dala rozvíjať ďalej a vystačila by ako samostatný materiál. Úspešne z nich však napokon vyjde len jedna.

Snímka *Mama Gogo* by mohla byť rovnako filmom o neúspešnom režisérovi s trochu bláz-

nivou matkou, filmom o filme, kritickým, no vtipným filmom o finančnej kríze na Islande, ako aj filmom o starobe a umieraní. Až posledná z menovaných tém sa stala tou najdôležitejšou a vystúpila do popredia celej snímky. Najmä vďaka úžasnému hereckému výkonu Kristbjörg Kjeld, ktorá vo filme stvárnila režisérovu matku. Príznaky Alzheimerovej choroby sa u nej začali prejavovať na začiatku filmu ako nevinné starecké zabúdanie, postupne však zmena jej osobnosti začala byť až príliš nápadná (obviňovanie detí z krádeže, zabúdanie, vytopenie bytu). Rodinná rada rozhodla, že matka musí ísť do domova dôchodcov, a to aj napriek tomu, že práve jej syn a miláčik nakrútil film o starých ľuďoch, unikajúcich z takéhoto zariadenia. Mama Gogo sa všemožne bráni a považuje sa za sebestačnú, čo sa snaží počas celého filmu svojim deťom patrične dokazovať. Jej zabúdanie i revolta ale v sebe nesú istú dávku jemného humoru, podobne, ako aj v živote mnohé smutné veci vedia byť i úsmevné. V prvej polovici filmu sa, okrem toho, Fridriksson stavia aj do pozície kritika filmového priemyslu. Cez postavu skra-

chovaného režiséra, ktorý po divácky neúspešnom prijatí filmu čaká už len na spásu v podobe Oscarovej nominácie, ironicky reflektuje sám seba, no zároveň sarkasticky komentuje zahraničnú produkciu, či podmienky v islandskej kinematografii. Druhá polovica filmu túto líniu vypúšťa a pre Fridrikssona ostáva nepodstatnou.

Pre skupinu divákov, ktorí sa stretnú s islandským režisérom po prvýkrát, by štruktúra rozprávania mohla pôsobiť rozpačito. Paradoxne však práve pre neznalosť predchádzajúcich diel by „noví“ Fridrikssonovi diváci nemuseli byť vo výsledku až natoľko sklamaní. Tých skalných zrejme prekvapí zasa určitá schematickosť, s akou Fridriksson pri tomto filme pracuje. Snímka sa v závere sústreďuje len na postavu babičky Gogo, na jej správanie, mimiku, gestá... Komično a nadhľad nahrádza tragédia matky, ktorej myseľ pomaly odchádza z tohto sveta, a syna, ktorý jej nevie (a neschyba) povedať, čo cíti. Predstaviťka Gogo by so svojím hereckým prejavom hravo

zvládla aj monodrámu a nepotrebovala by okolo seba množstvo postáv. Zbytočné a prehnané sú tie scény, v ktorých sa vyskytuje postava jej mŕtveho manžela, aj keď je potrebné uznať, že sa tieto scény snažil režisér formálne zachrániť prestrihmi zo zabudnutého islandského filmu *79 af stöðinni* z roku 1962, v ktorom tá istá herečka stvárnila postavu mladej Gógó.

Nepopierateľne dokonalým opäť ostáva audiovizuálne riešenie. Kamera podporuje atmosféru ponurého, no nie šedivého Islandu a aj keď režisér preferuje tlmené tmavé farby, nemožno mu uprieť zmysel pre farebnosť a dekoráciu interiérov. Podmanivá hudba Hilmar Örna Hilmarsson na svojim nástojčivým smútkom význam obrazov len umocňuje. Film *Mama Gogo* je tak filmom o starobe, vzťahu syna a matky, aj o umieraní. Nie je to však žiadna depresívna dráma. Aj keď to nie je to najlepšie, čo tento islandský guru vytvoril, predsa len je to film o živote, ktorý je každému z nás dobre známy. ▲

Mama Gogo (Mamma Gógó, Island / Nórsko / Švédsko / Nemecko / V. Británia, 2010) **_REŽIA:** Fridrich Thór Fridriksson. **_SCENÁR:** Fridrich Thór Fridriksson. **_KAMERA:** Ari Kristinnsson. **_STRICH:** Andres Refn, Sigvaldi J. Kárason, Tomáš Potočný. **_HUDBA:** Hilmar Örn Hilmarsson. **_HRAJÚ:** Kristbjörg Kjeld, Hilmar Snar Guðnason, Gunnar Eyrjólfsson, Margrét Vilhjálmsdóttir a ďalší. **_MINUTÁŽ:** 88 min.

Dokonalý rozpad spoločnosti

► Lenka Kuchtová (študentka audiovizuálnych štúdií FTF VŠMU)

Škótsky režisér David Mackenzie, ktorý v roku 2004 získal cenu v kategórii Britský objav roka vďaka filmu *Adamove tajomstvo*, prichádza do kín so svojou novou snímkou *Dokonalý zmysel*. Slovenský divák si ho už mohol vychutnať na nedávnom MFF Bratislava, podobne ako väčšinu režisérových predchádzajúcich filmov, zaradených do festivalového programu v minulých ročníkoch.

Keď Mackenzie v roku 2002 debutoval nízkorozpočtovým hororovým trilerom *The Last Great Wilderness*, na konte mal už niekoľko krátkometrážnych filmov. Do medzinárodného povedomia sa však dostal až vďaka spomínanej snímke *Adamove tajomstvo*, v ktorej sa opäť žánrovo pohráva (romantická krimidráma) a zároveň výrazne pracuje s tematickými a štylistickými prvkami kitchen-sink estetiky¹, typickej pre britský film na prelome 50. a 60. rokov minulého storočia. Odkazy na poetiku kitchen-sink realizmu nájdeme aj v jeho neskorších filmoch o čudákoch, ako napríklad v *Hallam Foe* z roku 2007, kde sa mladý chlapec Hallam búri voči otcovi a nevlastnej matke, nachádza si prácu v hotelovej kuchyni a svoj voľný čas trávi pozorovaním ľudí a okolitého sveta cez objektívy ďalekohľadu. Aj v poslednej snímke *Dokonalý zmysel* Mackenzie uplatňuje svoju príznačnú poetiku. Opäť využíva postmodernistickú žánrovú

hru a znovu sa vracia k prvkom spomínanej estetiky, ktoré zasadzuje do úplne nových kontextov.

Film *Dokonalý zmysel* na prvý pohľad divákovi ponúka jednoduchý príbeh dvoch osamelých ľudí, šéfkuchára Michaela (Ewan McGregor) a epidemiologičky Susan (Eva Green), ktorí sa po náhodnom stretnutí do seba zamilujú. Klišé „a budú žiť šťastne až do smrti“ tu však neplatí. Romantický príbeh milencov režisér prepletá dejovou líniou šíriacej sa zvláštnej nákazy, následkom ktorej ľudia na celom svete postupne strácajú svoje zmysly (čuch, chuť...). Nejde ale o typický katastrofický film s obrovskými vlnami, zemetraseniami, robotickými či inak neľudskými postavami, ktorými nás Hollywood pravidelne „obšťastňuje“. *Dokonalý zmysel* je naopak oveľa intímnejší, meditatívnejší a namiesto veľkého apokalyptického tresku zobrazuje postupný rozpad spoločnosti. Zdroj čudnej nákazy ostáva

nejasný a Mackenzie sa sústreďuje skôr na ľudské správanie sa v extrémnych situáciách a na to, ako sa ľudia dokážu vyrovnávať so stratou zmyslu a prispôbiť sa novému rytmu života.

Michael je sympatický, sebavedomý muž a Susan zase racionálna, sarkastická kráska. Pod vplyvom nevysvetliteľných emocionálnych výbuchov a následných strát jednotlivých zmyslov sa obaja stávajú citlivejšími, úprimnejšími, no zároveň zmätenými a nedôverčivými k vlastným pocitom a k sebe samým. Líniu ich postupného zblížovania Mackenzie dramaturgizuje paradokumentárnymi zábermi šíriacej sa neidentifikovateľnej nákazy z rôznych kútov sveta, vďaka čomu intímny príbeh milencov relativizuje voči globálnemu problému.

Romantická i tzv. sci-fi línia sa v príbehovom kontexte filmu rozvíjajú simultánne a vo veľmi úzkej spojitosti. Šírenie nákazy a jej symptómy sú výrazným dramaturgickým prvkom vzťahu

milencov, s ktorými sa divák navyše veľmi ľahko identifikuje. A to nielen kvôli hereckému obsadeniu a ich presvedčivému hereckému výkonu, ale aj vďaka dôvtipnému a uveriteľnému vykresleniu oboch postáv.

Množstvo rozličných scén, plných emocionálnych výlevov, bolesti, hnevu, násilia či ľudských úpadkov a pokleskov významovo prepája pokojný, retrospektívny komentár neosobného rozprávača, ktorý najmä v epilógu filmu vyznieva nádejne a frustrujúco zároveň. To však nebráni silnému katarznému momentu, završujúcemu celkové intenzívne emocionálne vnímanie Mackenzieho novej snímky. S lyrizovanou naráciou, s lyricko-senzuálnymi zábermi, so sentimentálnou hudbou a s Mackenzieho sústredenou réžiou je *Dokonalý zmysel* dojímavou meditáciou o tom, čo nás robí ľudskými a čo znamená byť človekom. ▲

Dokonalý zmysel (*Perfect Sense*, V. Británia, 2011) **_RÉŽIA:** David Mackenzie. **_SCENÁR:** Kim Fupz Aakeson. **_KAMERA:** Giles Nuttgens. **_STRIH:** Jake Roberts. **_HUDBA:** Max Richter. **_HRAJÚ:** Ewan McGregor, Eva Green, Connie Nielsen, Stephen Dillane, Ewen Bremner, Denis Lawson a ďalší. **_MINUTÁŽ:** 92 min.

¹ Kitchen-sink estetika predstavuje novú vlnu sociálno-kritického realizmu, ktorý sa objavil v literatúre a preniesol sa aj do ostatných umeleckých druhov, vrátane filmu. Hrdinov kitchen-sink kina možno označiť za „mladých rozhnevovaných mužov“ (podľa skupiny britských spisovateľov, ktorých diela boli často filmovými predlohami kitchen-sink kina). Konkrétne sú to frustrovaní, večne nespokojní mladí muži, patriaci do pracujúcej triedy, ktorí sa prostredníctvom alkoholu, sexu či násilia snažia vymaniť zo spoločnosti a z jej očakávaní.

Je to emo? Je to póza?

► Žofia Bosáková (absolventka audiovizuálnych štúdií FTF VŠMU)

Pri filmových debutoch môžeme zaujať dve odlišné pozície. Tá zmierlivejšia vychádza z názoru, že tvorca/tvorkyňa nemá dosť skúseností, a preto by sme nemali zabúdať, že každý nejako začínal a že snaha sa cení. Z menej tolerantnej pozície neuvažujeme v skúsenostných alebo vekových kritériách a hodnotíme dielo z hľadiska jeho fungovania či nefungovania ako celku a miery, ktorou nás oslovuje alebo neoslovuje.

Pri filme *Miestnosť samovrahov* záleží na tom, akú pozíciu z dvoch spomínaných si vyberieme, prípadne ako dokážeme a či chceme oscilovať v konkrétnych filmových momentoch medzi dvoma krajnými pólmami.

Poľská kinematografia sa v širšom povedomí nedokázala zbaviť nálepky kina morálneho nepokoja, a to vytvára základný rámec pri našom zvolenom zornom uhle. *Miestnosť samovrahov* môžeme potom čítať ako film o zhubnom vplyve sociálnych sietí a večne zaneprázdnených rodičov na život exaltovaných „takmer“ maturantov. Hyperrealita si vyberá svoju daň a pobyt vo virtuálnom svete sa stáva skutočnejším ako v tom reálnom. Namiešaním ďalších príťažlivých dobových ingrediencií – nevyjasnená a vlastne „tekutá“ sexualita, (kyber)šikana, život v luxuse – sa však dostávame k schematizácii postáv, motívov a k prvoplánovej snahe šokovať diváka, napríklad vyrezávaním si srdiečka žiletkou do bieleho emo-predklatia. Exploatačný prístup prevyšuje psychologickú vierohodnosť postáv, ktorej príznaky sa občas osamelo, ale o to viac demonštratívne objavajú – štylizácia hlavného hrdinu Dominika ako romantického, nepochopeného rebelu či paralela jeho tragického

osudu s mytologickým príbehom o Orfeovi a Euridike, ktorá akoby chcela prepojiť vznešenosť smrti vo „vysokom umení“ s „prízemnejšou virtualitou“.

Postava Dominika je pritom skonštruovaná tak, že v takmer žiadnom súdnom človeku nemôže vzbudiť sympatie. Vonkajšie prejavy jeho správania zahŕňajú jednotvárnu škálu od hysterických záchvatov, zvljania sa na posteli a pohrdlivého postoja k ľuďom na nižšej sociálnej úrovni, k bolestínsky nepochopenému „looku“. Jeho pobyt vo virtuálnej miestnosti samovrahov sprievádzajú bonmoty ako „uzavretý svet, otvorené rany“, „krvácam, potichu žijem“, ktoré by pôsobili emocionálne naliehavejšie, keby Dominik bol hrdinom, s ktorým by pre divákov bolo jednoduché sa identifikovať. Jeho tíndžerské eskapády však vyznievajú skôr problematcky a z hľadiska väčšiny morálky nesúhlasne. Výsledkom takýchto charakteristík je preferovanie subverzívneho prístupu k predstaviteľom emo generá-

cie. Postoj k svetu Dominika a Sylwie – virtuálnej kráľovnej miestnosti samovrahov, že vonkajší svet im nerozumie, pretože sú viac citliví a nachádzajú sa mimo nejakých závažne platných noriem, sa stáva nihilistickou pózou. A tá je dovedená do protirečivej výpovede, že nikoho nepotrebujú, pričom sa však oni dvaja navzájom potrebujú a ich avatary vo virtuálnom svete nadšene poleťujú ako Peter Pan s Wendy.

Nelogickosť vo výstavbe príbehu sa nájde niekoľko. Najzjavnejší je moment, keď Dominikov otec odpojí syna od internetu, aby ho prinútil vyjsť zo zabarikádovanej izby. Táto možnosť mu napadne až po „iks“ dňoch, čím „umožní“ predváždzanie zdĺhavých vedľajších motívov. Zhodne s naratívnym (pseudo)depresívnym vyznením *Miestnosti samovrahov* funguje štylistická rovina filmu, keď je reálny svet prevažne vykreslený

v sivých a modrých odtieňoch s potlačením teplých tónov farieb. Virtuálny svet je zobrazený v podobnom farebnom rozpätí, absencia realistických zákonov existencie poskytuje celkom opojné potešenie z imaginácie počítačových hier.

Ak sa vrátim teda k úvodnému konštatovaniu o (filmových) debutoch, u Jana Komasa nájdeme celý register začiatočníckych prešlapov, ktoré sa zvyknú s pravidelnosťou opakovať vo filmoch tohto typu. Na druhej strane, pokus o značne súčasný ponor do miznúcich hraníc medzi realitou a virtualitou a všetkými vyplývajúcimi následkami z tohto vzťahu, režiséra vyčleňujú z kasty neperspektívnych jedno-filmových tvorivých výbojov. ▲

Miestnosť samovrahov (Sala samobójców, Poľsko, 2011) **_RÉŽIA:** Jan Komasa. **_SCENÁR:** Jan Komasa. **_KAMERA:** Radosław Ladcuk. **_STRICH:** Bartosz Pietrasz. **_HUDBA:** Michał Jaceczek. **_HRAJÚ:** Jakub Gierszał, Roma Gąsiorowska-Żurawska, Agata Kulesza, Krzysztof Pieczyński a ďalší. **_MINUTÁŽ:** 110 min.

Marhuľový ostrov • FOTO: Film Europe

Ako sa priblížiť k divákovi?

► Zuzana Gindl-Tatárová (dramaturgička a scenáristka)

Nepamätám si, že by sa tolko diskutovalo a písalo o slovenských hraných filmoch, ako v poslednej dobe. Znamená to, že sme prestali konečne znechutene mávať nad nimi rukou, zmierili sme sa s vlastnou príslušnosťou k slovenskému národu a vzali konečne na milosť aj našu hranú tvorbu? Alebo sa tie nové slovenské filmy v kinách už dokázali jednoducho priblížiť k bežnému divákovi? A keď sa priblížili masovému publiku, tak čím a za akú cenu? Čo prezradil rok 2011?

V apríli sa v kinách objavil *Marhuľový ostrov* režiséra Petra Bebjaka. Plný vášni, samoty a vône popadaného ovocia. Prvý film po dlhej dobe, pri ktorom divák v rozpakoch netlačil k sebe útrpne plecica. Nevznikal hladko, ale stála za ním Szidi Tobias, pre ktorú bola rola Babiky písaná na telo. Babikin príbeh pohlcujúcej lásky – najprv k neznámemu mužovi (skvelý maďarský herec György Cserhalmi) a postupne k jeho dvom synom (Atilla Mokus a Peter Nádasdi), sa vyznačoval drsným a často nevrlym a nevyberaným spôsobom komunikácie, ktorý v sebe odrážal nezávislosť, ale aj strach svojich aktérov zo vzťahov k iným ľuďom. U samotárskych a nevyspytateľných mužských postáv *Marhuľového ostrova* sa tento model dal v podstate predvídať. O to viac nečakané je vykreslenie silnej, no pritom veľmi ženskej hrdinky: svoju tragickú cestu za šťastím naplňa neskrývanou a trochu mužsky bezohľadnou sexualitou ako dôležitou súčasťou svojho naplnenia... Podobná ženská rola sa v slovenskej kinematografii neobjavuje tak často. Ak vôbec... *Marhuľový ostrov* dáva zároveň priestor nenápadnému vyrovnávaniu sa národných stereotypov a predsudkov. Civilnosť a umiernenosť hereckého prejavu,

vnímavá kamera Martina Žiarana, filmárska profesionalita, to všetko robí z tohto filmu prvú lastovičku nových časov. A divák rád prižmúri oči nad dramaturgicky uponáhľaným záverom tohto archetypálne plynúceho príbehu...

Pokus o žánrový film

Opäť sex a smrť – plus zmierlivo komunálne politikum – tvorí súradnice ďalšieho z celovečerných filmov *Mŕtvoľa musí zamrieť*: komediálneho režijného debutu známeho a uznávaného scenáristu a dramaturga, dnes šesťdesiatnika Jozefa Paštéku. Hoci v pozadí miestami rezonujú stabilné výkony známych komediálnych hercov (za všetkých Miro Noga, Veronika Žilková a Peter Marcin), a snáď akási generačná, „chlapsky“ sebaironická reflexia tvorcov, film prepiera a preratúva obnosené témy z minulosti ako staré koruny. Namiesto aktuálneho vtipu tu často kraľuje pokleslý análny humor, ktorý groteskne útočí na divákovu prvú signálnu. Je to žánrový film, iste. Ale slapsticková komédia, križiaca malé prostriedky s veľkými cieľmi či naopak, má v tomto prípade trochu vekom zničené kĺby. Už len nostalgicky pôsobí platonické

obzretie sa za nahými preludmi...

Ďalší pokus o žáner, druhý celovečerný film Jakuba Kronera *Lóve*, zaznamenal po siedmich týždňoch v kinách už viac ako sto tisíc divákov. Jeho príbeh nás vtáhuje do zhuľenej panelákovkej idylly dvoch malých zlodějov (Michal Nemtuda, Jakub Gogál), žijúcich zo dňa na deň, z krádeže na krádež, z baru do baru... Kým sa jeden z nich, Maťo, nezaľúbi do ideálneho dievčaťa (Kristína Svarinská) a nezačne spochybňovať ich predošlý spôsob života. Tvorcovia dali filmu podtitul „pravdivý triler s prvkami love-story“. Obávam sa však, že na rozdiel od Kronerovho sviežeho, paradokumentárneho debutu *BRATISLAVAfilm* (s podtitulom „film, ktorý sa na nič nehrá“), sa *Lóve* hrá takmer na všetko. Kým *BRATISLAVAfilm* priniesol pomerne autentické, lebo improvizované situácie okolo raperov či dialógov malých a väčších podvodníckov petržalského podsvetia (ktorým skvele sekundovali profesionálni herci, ako Zuzana Fialová či Robo Roth), tak v *Lóve* realisticky nepôsobí takmer nič. Ani prehĺbená typológia postáv, ani ich lovestory (možno s výnimkou diskotéky a ľahko narkomanských úletov hlavných hrdinov). Filmový príbeh *Lóve* je konštruktom, ktorý obraz reality len sladkobôľne nahrádza – v rámci prevzatých žánrových a dialógových schém – zjavnými prvkami melodramy. Voči realite je pritom verifikovaný najmä pršiacimi vulgarizmami: napokon, takto sa u nás rozpráva... Zrejme to bude tá optimálna cesta za filmovým divákom, odchovaným na hollywoodskom klišé. *Lóve* ho našlo už pripraveného a plného očakávania. Návratnosť investícií sa, koniec koncov, ráta všade.

Obraz rodiny po slovensky

Na bratislavskom sídlisku sa odohráva aj celovečerný hraný debut režiséra a spisovateľa Petra Krištúfka *Viditeľný svet*. V intenciách režisérovej predchádzajúcej tvorby a záujmov je to ďalšia štúdia patológie medziľudských vzťahov, ktorá v jeho dielach nahrádza širšiu, možno spoločensky zameranú kritiku súčasného sveta. Jeho zo začiatku príťažlivý hrdina Oliver (Ivan Trojan), vizuálne i profesne pripomínajúci Billyho Boba Thorntona z americkej filmovej drámy *Bláznivý runway* Mika Newella, je vlastne len obyčajný voyer a fetišista, poznamenaný

rozpadom vlastnej rodiny a dopravnou nehodou, ktorá ho definitívne pripravila o posledný nevyrovnaný vzťah. Je to typická „character driven story“, príbeh stojí a padá s hrdinovým rozhodnutím zachádzať vo svojom špiclovaní čoraz ďalej. Priam mefistotelovsky sa pustí do rozkladu rodiny v susedstve, ktorá ho svojím zjavným, nekomplikovaným šťastím už dlhší čas irituje. Isteže, aj on by chcel do podobnej rodiny patriť, preto rozpúta chladnokrvnú a nebezpečnú, lebo navonok len ťažko rozpoznateľnú likvidačnú akciu. Diváka napokon zanechá bez katarzie, len v akomsi nepríjemnom pocite spoluviny, keďže hlavnej postave do istého momentu prirodzene fandil... Myslím si však, že spojitost filmu spočíva najmä vo výbere a disciplinovanej hre hlavného predstaviteľa, ktorého súmerné rysy, hraná bezbrannosť a striedme gestá bravúrne poodhaľujú temné stránky jeho postavy. Trojanov herecký výkon prekrýva aj dramaturgické schválnosti a vysvetľujúce dialógy či zbytočne dávkované reminiscencie, ktoré scenáristovi a režisérovi v jednej osobe tentoraz mierne ušli.

Rozklad rodiny je čiastočne témou aj posledných dvoch filmov minulého roka, pomerne vysoko hodnotených divákmi, kritikou i festivalovými porotami. Prvým z nich je filmový debut Zuzany Liovej *Dom*, minimalistické, sústredené rozprávanie o strete dvoch generácií, kde otec (Miroslav Krobot) uvzato a sebazničujúco trvá na naplnení starého patriarchálneho sloganu: Postav dom, zasaď strom a splod'... dve dcéry... (v jeho prípade). Každý z nich sa preto rozhodne postaviť jej vlastný dom. Keď ho staršia sklame, zatvrdí sa voči nej. O to viac sa potom sústreďuje na mladšiu, cez ktorú sa snaží odžiť si niečo, čo jeho samotného nestretlo. Netuší, že tá je pripravená odkotúľať sa od stromu podstatne ďalej... V jeho introvertných, sporých a nabručaných gestách sa však skrýva niečo viac ako len hlboko ukryvaná láska: boj o vlastnú hrdosť a sociálnu dôstojnosť v marazme tejto doby. Tu príbeh prerastá rodinnú či generačnú tému do iných rovín, sociálno-politickej či národnej. Málokto z našich dnešných tvorcov dokázal vytvoriť vo filme takú univerzálnu metaforu, nájsť v sebe taký ostrý a zároveň empatický pohľad na vlastnú krajinu, ako sa v podstate na celkom obyčajnom, banálnom príbehu podarilo práve Liovej.

Typická poetika tvorcov

O Šulíkovom filme *Cigán* sa už dosť popísalo najmä v súvislosti s udeľovaním karlovarských cien. Nesie typickú poetiku svojich tvorcov (režisér spolupracoval na scenári opäť s Marekom Leščákom) aj napriek tomu, že sa v ňom pokúsili o aktuálnu cestu do hĺb Cigánovej duše: o prienik do sociálne nejstej, ambivalentnej existencie rómskej menšiny na Slovensku. Divákovi ponúkajú príbeh školáka Adama (Janko Mižigár), ktorého sny po láske a vzdelaní neodvratne zhltnú surová a determinujúca realita cigánskej osady, ktorú práve Adamove oči tak bezbranne a zraniteľne sledujú. Jej obraz tvorcovia podávajú v podobe známych stereotypov a predsudkov, ktoré už roky sprevádzajú našu spoločnú existenciu. A hoci sa v duchu šulíkovskej poetizácie objaví na pozadí tejto pestrej mozaiky aj známy hamletovský motív, nesúci príbeh a rezonujúci s magickými mýtmi rómskeho etnika, je to film, ktorý sa díva na všetko akoby spoza plota, pomaly krútiac hlavou. Len vďaka skvelým cigánskym nehercom doň preniká život a žiadaná autenticita: zásluhou presvedčivého hrdinu, s ktorého osudom sme nútení rezonovať, divák napokon dokáže vzkriesiť v sebe nevyhnutnú, a takú potrebnú empatiu.

K slovenskej hranej tvorbe za rok 2011 patria aj dva minoritné koprodukčné projekty, film Ondřeja Trojana *Občiansky preukaz* a *Lidice* Petra Nikolaeva. Najmä v prípade *Občianskeho preuka-*

zu ťažko hovoriť o inej, ako finančnej koprodukcii, čo sa týka tvorivých kreditov, hoci na plátne sa na chvíľu objaví aj zopár slovenských tvárí... Film *Lidice* síce využíva herecké aj iné kredity v oveľa väčšej miere, oba filmy však napriek tomu zostávajú bravúrnym podaním si ruky s minulosťou, predovšetkým na českej strane. Pre úplný výpočet hranej tvorby za rok 2011 nemožno nespomenúť rozbehnutý projekt *Azylu*, pripravený pre mladých tvorcov: celovečerný film, pozostávajúci zo šiestich krátkometrážnych hororov. Prvé dva z nich mali premiéru na poslednom MFF Bratislava, konkrétne *Interview* Petra Magáta a *Monsterproces* Milana Baloga. Najmä druhý z nich ponúka nečakane tvrdé riešenie, s akým nastupujúca generácia školákov nesentimentálne naloží s generačnou vinou svojich rodičov. No, máme sa na čo tešiť...

Široký záber reality

Zdá sa, že prednosťou minuloročnej hranej tvorby nie je len návrat k civilnejšiemu filmovému herectvu a k dobovej sebareflexii, ktorá zo slovenských filmov skoro úplne vymizla spolu s rozpadom Koliby a stratou kín, ale aj žánrová a tematická pestrosť, s ktorou tvorcovia nanovo predstupujú pred bohorovného diváka. Nie všetky filmy ho oslovia rovnako, čo je však podstatnejšie, ponúkajú mu pomerne široký záber reality, v ktorej žijeme. Tej skutočnej i tej metafyzickej. ▲

Dom • FOTO: Continental Film / PubRes

Nesvađbovo • FOTO: ASFK

Viac ako výsledok náhody

► Pavel Smejkal (doktorand na Katedre audiovizuálnych štúdií FTF VŠMU)

Zvykli sme si na to, že o súčasnej slovenskej dokumentárnej tvorbe sa hovorí ako o výkladnej skrini domácej kinematografie, úspešnom festivalovom artikli, hlase filmárskej generácie... Čo zostane, ak tieto novinárske kliše necháme na chvíľu bokom a pozrieme sa na vzorku minuloročných filmov bez predpojatosti? Zdá sa mi, že si takýto triezvy pohľad pýta.

Pravdou je, že východiskom tohto textu je v istom zmysle umelý rámec – veď filmy, ktoré spája rok uvedenia do distribúcie, respektíve rok ich verejnej premiéry, netvorí prirodzený celok. Realita domáceho filmového priemyslu je taká, že by odlišná súhra drobných náhod mohla znamenať celkom inú množinu filmov. Niekoľko očakávaných projektov, medzi nimi napríklad *Normalizácia* Roberta Kirchoffa, *Cigáni idú do volieb* Jara Vojteka alebo celovečerná prvotina režiséra Mira Rema *Comeback*, sú tesne pred dokončením. Niektoré z filmov v minuloročnom súpise sú zasa staršieho dáta a figurujú v ňom preto, že sa do kín dostali s oneskorením. Tento pokus o ročné zúčtovanie preto treba brať s rezervou. Predsa sa mi však vidí, že z nesúrodnej hŕstky filmov vystupuje čosi, čo je viac, než len výsledkom náhody. To „čosi“ sa teda pokúsím pomenovať.

Zázemie non-fiction tvorby

Uvediem najprv krátky exkurz k inštitucionálnemu zázemiu non-fiction filmu. Komunita dokumentaristov dlhodobo vystupuje ako najangažovanejšia časť domácej filmárskej obce. Stála v prvej línii kritikov pomerov v Slovenskej televízii a v Audiovizuálnom fonde a tento rok zaznieval jej hlas asi najintenzívnejšie v lete, keď sa rozhodovalo o ďalšom pôsobení režiséra Dušana Hanáka na Filmovej a televíznej fakulte VŠMU. Pridávali sa aj študenti, takže sa zdá, že angažo-

vanosť „Generácie 90“ môže byť dedičná. Ateliér dokumentárnej tvorby počas svojej existencie získal váhu, ktorá, ako sa ukazuje, presahuje filmárske kruhy. Potvrdil to mediálny ohlas, ktorý dianie na škole vzbudilo. Fakulta napriek podobným otrasom ostáva jedným z kľúčových producentov (nielen) dokumentárnych filmov. Minulý rok sa na nej urodilo hneď niekoľko pozoruhodných študentských prác: experimentálne ladený *Kar* režiséra Mira Jeloka, štúdia subkultúry futbalových fanúšikov *Belasí*, ktorú nakrútila Ľubica Sopková, alebo esej Jakuba Julényho o tesnom spojení gýča a politiky *Život je krajší vďaka vám*. Žánrovo aj tematicky rôznorodá študentská tvorba pokrýva oblasť autorského kreatívneho dokumentu, ale aj dokumentu, orientovaného skôr na tému, v ktorom sa štýl podriaďuje ambícii o čo najbezprostrednejšie zachytenie reality. Už počas štúdia je možné sledovať ako sa ten-ktorý začínajúci filmár prikláňa na jednu či druhú stranu na základe vlastného tvorivého založenia.

Politické aj sociálne témy

Popri zavedených producentoch sa minulý rok v oblasti dokumentárnej tvorby opäť výrazne presadili rôzne združenia a inštitúcie, pre ktoré je film iba časťou širšieho portfólia aktivít. Ústav pamäti národa (ÚPN) pokračuje v zbere a spracovávaní spomienok pamätníkov totalitných režimov metódou oral history. V roku 2011

odprezentoval nové výstupy projektu v podobe dokumentárnych filmov *Tóny v tichu* a *Tiene barskej noci* v réžii Igora Siváka. V prvom prípade ide o krátky portrét hudobného dirigenta Zdeňka Bílka, väzneného v 50. rokoch minulého storočia kvôli jeho náboženskému presvedčeniu. Druhý film je vyskladaný z rozprávania rehoľníkov, proti ktorým bola v roku 1950 namierená tzv. Akcia K. Cenné, hoci filmársky možno zbytočne konvenčne uchopené svedectvá, bude zhodnocovať predovšetkým čas.

Séria dokumentárnych videominiatúr z produkcie neziskovej organizácie Návrat sa zasa sústreďuje na univerzálnu tému rodičovstva, ktorú história determinuje iba okrajovo. Pod jej produkčnou záštitou vznikla aj dvojica krehkých filmov – návratov *Chcela som byť matka* a *Povieme si to v nebi*, ktoré nadväzujú na starší projekt *Nechcené deti*. Marek Šulík a Jaro Vojtek po dvanástich rokoch opäť navštívili rodiny s osvojenými deťmi a citlivo zaznamenali každodenné zápasy, ale aj momenty šťastia, na prvý pohľad ľahko zameniteľného s pokojnou všednosťou. Tieto nenápadné filmy patria k tomu najpresvedčivejšiemu, čo u nás za uplynulý rok vzniklo. Určite ich netreba prehliadnuť.

Aj v stredometrážnej snímke *Luník IX* sú hlavnými protagonistami deti. Prístup škótskej režisérky Michelle Coomber k téme marginalizovaných komunit na mediálne „prevarenom“ košíckom sídlisku však charakterizuje skôr intuitívnosť, než znalosť súvislostí. Život Rómov je zrejme najpertraktovanejšou témou súčasného slovenského dokumentu. Filmári sa k nej sústavné vracajú, akoby sami cítili, že z mnohých pokusov o jej uchopenie bolo úspešných len

zopár. Verme, že k nim čoskoro pribudne ďalší – cena pre pripravovaný celovečerný projekt Mareka Šulíka a Jany Bučky *Zvonky šťastia* z jihlavského programu Ex Oriente je pozitívnym príslubom.

V skromných podmienkach vznikla vlani trojica filmov neuveriteľne produktívnej dokumentaristky Zuzany Piussi. Dva z nich, *Nemoc tretej moci* a *Muži revolúcie*, sa venujú politickým témam, do ktorých sa inak nikomu veľmi nechce. Zaznieva z nich skepsa a rozčarovanie zo stavu demokracie po dvadsiatich dvoch rokoch formálnej slobody. Ten tretí, *Kuracia láska*, je naopak celkom rozmarným rozprávaním o hľadaní najchutnejších kuračích krídeliek. Originálny cestopis s prímiesou absurdity je pre mňa vo svojej bizarnosti ďalším z highlightov roka. S o poznanie vážnejším (a tiež tradičnejším) variantom cestopisu prišiel – ostatne ako každý rok – Pavol Barabáš. V snímke *Trou de Fer – Železná diera* využíva osvedčené dramaturgické postupy, známe z predchádzajúcich expedičných dokumentárnych filmov K2 Studia. Postupne dávkované napätie udrží divákovu pozornosť v kine, no v pamäti neutkvie. Na krátky čas sa do nej odtlačia aspoň pôsobivé obrázky nesmierne fotogenické scenérie ostrova Réunion.

Dokumenty o umení a umelcoch

Dokumentárne filmy o umení a umelcoch, predovšetkým tie v podobe televíznej publicistiky, často sklzávajú k opakovaniu podobných rozprávačských grifov. Je to zvláštny paradox – hovoria o výnimočnom talente, tvorivosti, originalite a sami sú zúfalo tučtové. Dokumentárny cyklus *Slovenské kino* očividne chce byť iný. Kon-

Povieme si to v nebi ■ FOTO: Návrat

cipovaný je ako séria autorských filmov s jasným tematickým vymedzením. Po koprodukčnom projekte *Zlatá šedesáta*, ktorého diely boli postavené na spomienkach filmárskych osobností, ide v tomto prípade o analytickejší prístup k dejinám domácej kinematografie a vďaka tvorivej účasti špičky súčasného slovenského dokumentu aj o príležitosť na reflexiu osobného vzťahu k domácej filmovej tradícii. Niekoľko častí tohto projektu vlani absolvovalo premiérové uvedenie v programoch slovenských filmových festivalov a v decembri cyklus začala vysielat' Dvojka Slovenskej televízie. Do kategórie dokumentárnych filmov o umení patrí aj stredometrážny portrét „nehviezdnej hviezdy“ Radošinského naivného divadla nazvaný *...a já, Katarína Kolníková*. Režisér Juraj Štepka sa ho rozhodol ozvláštniť inscenovanými reminiscenciami na herečkinu mladosť a rodinný život, no rôznorodý materiál sa mu vo výsledku nepodarilo stmeliť.

Rovnakým neduhom trpia vlastne všetky celovečerné tituly (s výnimkou minoritnej slovenskej koprodukcie *Nesvadbovo*), ktoré v súpise premiér roku 2011 figurujú v kategórii dokumentárnych filmov. *Devínsky masaker*, *Čas grimás*, *Nickyho rodina* a aj *Malý zúrivý Robinson*, ktorý vznikol už v roku 2009, ale do kín vstúpil až v roku 2011. Všetky vo väčšej alebo menšej miere včleňujú do filmového rozprávania priznane inscenované pasáže. Ich účelom je doplnenie, či v horšom prípade doslovné ilustrovanie toho, o čom sa práve hovorí. Len proporcie

sa rôznia: vo filmovom portréte básnika Jozefa Urbana pracuje režisérka Tina Diosi s postavou mladej ženy, snáď akéhosi stelesnenia básnikovej Múzy, ktorú situuje do rôznych strojených situácií. Tento štylistický ornament sa kde-tu objaví a hneď zasa zmizne. V *Čase grimás* je v pravom zmysle slova dokumentárny iba rámec rozprávania. Vypĺňajú ho hrané scény, popisujúce okolnosti vzniku Messerschmidtových charakterových hláv v duchu legend o čudáckych géniach.

Skúška citlivosti a vkusu

Aditívnosť ako nevelmi šťastne zvolený dramaturgický princíp charakterizuje aj ďalšie dva tituly: *Nickyho rodinu* Mateja Mináča a *Devínsky masaker* režisérkej dvojice Gejza Dezorz a Jozef Páleník. To ale nie je ich jediný problém. Ďalšie pokračovanie wintonovskej série nevyhnutne vzbudzuje otázky o miere a zmysle niekoľkonásobného exploatovania jednej látky – nech je akokoľvek silná. Zvlášť, ak opakovanie v tomto prípade neprehľbuje, ale skôr rozmelňuje humanistický odkaz Wintonovho životného príbehu. O *Devínskom masakri* som vo Film.sk už raz písal, preto tentokrát len stručný komentár, ktorý sa väčšmi týka odozvy na film, než filmu samotného. Po mnohých stránkach bezprecedentný projekt bol vlastne testom našej citlivosti a vkusu a z môjho pohľadu nedopadol veľmi priaznivo. Po rokoch úspechov by slovenský dokumentárny film mal byť sám na seba prísnejší. ▲

Čas grimás ■ FOTO: Continental Film

Posledný autobus • FOTO: Feel me Film

S prísľubom nových možností

► Ivana Laučíková (režisérka a producentka animovaných filmov)

Rok 2011 sa z pohľadu vývoja slovenského animovaného filmu môže javiť ako nevýrazný. Neobjavil sa zázračne vysoký počet premiér a nedošlo ani k dramatickej zmene produkčného zázemia. Dôkladnejším skúmaním minuloročných výsledkov však predsa odhalíme nástup nových pozitívnych fenoménov.

Doména slovenskej animácie z posledného desaťročia – autorská krátkometrážna tvorba – ponúkla v roku 2011 dve festivalové premiéry. Najskôr bol na Art Film Feste v Trenčianskych Tepliciach uvedený *Posledný autobus*, ktorý mi vzhľadom na tvorivý podiel na ňom, spolu s Martinom Snopek, neprináleží hodnotiť. Ale v kontexte ďalších tohtoročných diel je zaujímavé upozorniť na istú vnútornú podobnosť s dlhometrážnym *Aloisom Nebelom* režiséra Tomáša Luňáka. Oba tituly reflektujú minulosť, rozprávajú príbeh so spoločensko-politickým odkazom a oba hľadajú prienik medzi hraným materiálom a animáciou. Neskôr, v novembri sa na MFF Bratislava uskutočnila premiéra nového filmu aktuálnej držiteľky Slnka v sieti Michaely Čopíkovej *Dust and Glitter*. Kreativne duo Ové Pictures, ktoré tvorí režisérka s Veronikou Obertovou, v kreslenej animácii postáv prezentuje rozpoznateľný Čopíkovej rukopis a kombinuje ho s vyzretou, bohatou multiplánovou kolážou prostredí. Paralelný príbeh dvoch hrdinov, ktorí sú každý svojím spôsobom stratení vo veľkomeste, predstavuje v slovenskej animácii zriedkavo reflektovanú súčasnú tému a dáva jej aj súčasný vizuál. Narába digitálnymi grafickými nástrojmi a prezrádza inklináciu k estetike videoklipu.

Vo sfére krátkeho filmu sa v roku 2011 darilo

viacerým dielam staršieho dáta, najmä filmom Vandy Raýmanovej *Kto je tam?*, Katky Kerekesovej *Kamene*, Veroniky Obertovej *Viliam* či Petra Budinského *tWINS*, ktoré nielenže absolvovali bohatú festivalovú šnúru, ale viaceré sa dostali aj do zahraničných distribučných sietí. Potvrzuje sa tým dlhodobý trend, že naše animované filmy vzbudzujú podstatne silnejší ohlas v zahraničí, ako na domácej pôde.

Čakanie na domáci dlhometrážny animovaný film ani v roku 2011 neskončilo úspechom, skóre opäť zachraňuje len koprodukcia na českom diele. Slovenskou stopou vo vyššie spomenutom *Aloisovi Nebelovi* je supervízor animácie Noro Držiak, slovenský rodák žijúci v Čechách, ktorého spoločnosť Tobogang spolufinancovala film z prostriedkov MK SR. *Alois Nebel* nadväzuje na medzinárodnú sériu animovaných filmov pre dospelých, v ktorých ústredný ľudský (nie zvierací či inak posunutý) hrdina rieši vnútornú dilemu spôsobenú zrážkou so systémom (pre porovnanie uveďme *Persepolis* či *Valčík s Bašřrom*). Fungujúce zahraničné modely uplatňuje aj tým, že na plátno prenáša overenú komiksovú predlohu a využíva na to v súčasnosti populárnu techniku digitálneho rotoscopingu. Okrem vyššie zmienených diel tak vizuálnou atmosférou evokuje aj európsky koprodukčný film

Renesancia. O tom, nakoľko funkčný je príbeh introvertného vlakového výpravcu Nebela, sa na Slovensku presvedčíme na jar roku 2012, keď sa titul dostane do našich kín.

Približne v rovnakom čase bude mať premiéru aj česko-nemecko-slovenský koprodukčný *Modrý tiger*, hraný film pre deti s animovanými sekvenciami, ktoré v roku 2011 realizoval slovenský tím pod vedením Michala Strussa. Ak som v úvode písala o nástupe nových motívov v slovenskej animačnej praxi, postupné približovanie sa k vlastnému dlhometrážnemu titulu (aj týmto spôsobom) je jedným z nich. Nádej v tomto smere predstavuje aj vývoj epizodicky vystavaného filmu *Dobšinský*, na ktorom sa stretli najmä zástupcovia najmladšej generácie autorov (Budinský, Čopíková, Gurínová, Krajčová, Kolenčík, Obertová, Šicko, Skala). Tematicky prepojené kolekcie krátkych filmov sa v minulosti v Európe ukázali ako jedna z možných ciest k dlhšej metráži (napríklad u nás distribuované *Strachy z tmy* alebo české *Fimfárum* či *Jedné noci v jednom meste*). Budúcnosť ukáže, či sa tento model, aplikovaný na Dobšinského rozprávkový materiál v spracovaní pre dospelé publikum, dokáže úspešne uplatniť aj na Slovensku.

V roku 2011 sa u nás nadštandardne darilo výchovným a vzdelávacím projektom. Združenie eSlovensko dokončilo ďalších päť dielov projektu *ovce.sk*. Seriál krátkych animovaných epizód používa tradičné slovenské motívy (bača, salaš, ovce) na rozprávanie o novodobých fenoménoch a rizikách multimediálnej doby. Tvorcom sa darí prezentovať projekt na základných školách a šíriť ho i v zahraničí. Vzdelávací charakter so zameraním na deti má aj štvorica krátkych animovaných filmov *Ako som šiel s dedkom na návštevu k predkom*, *Putovanie dejinami*, *Hurá na hrad!* a *Príbeh bratislavského hradu*, ktoré Filmová a televízna fakulta VŠMU v spolupráci s externými režisérmi vytvorila na objednávku Slovenského národného múzea. Ponúka v nich odľahčený pohľad na témy, ktoré deti poznajú najmä ako školské učivo. Oba zmienené príklady spája neštandardná forma distribúcie. Prvý sa šíri cez internet, druhý bude súčasťou hradnej expozície, a spája ich tiež sľubná inštitucionálna podpora (RTVS, MK SR, AVF, SNM). Populárno-náučný film hral

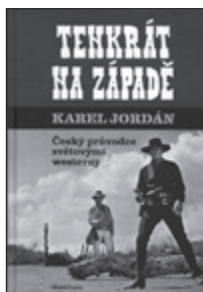
v histórii slovenskej animácie významnú rolu a v súčasnosti sa javí obrat k tejto disciplíne ako jedno z riešení, ako vrátiť domácu animáciu do širšieho povedomia.

Inštitucionálna podpora z najdôležitejšej strany – RTVS – naďalej výrazne absentuje v seriálovej animovanej tvorbe. Do začiatku decembra 2011 nemal premiéru žiaden televízny titul s účasťou verejnoprávnej televízie. Podpora z Audiovizuálneho fondu je v prípade takýchto výrob len malou záplatou na systémový televízny výpadok, a tak sa aj na tomto poli ukazujú byť záchranou medzinárodné koprodukcie. Štúdio Animoline spolupracovalo v roku 2011 na poľsko-slovensko-kanadskej koprodukcii seriálu *Pán Toti*, spoločne fool moon zasa prostredníctvom Cartoon Fora hľadala koproducentov na seriál *Mimi a Liza*. Správa roka napriek tomuto vývoju prichádza práve z televízneho prostredia. Po vyše dvadsaťročnej tradícii animovaných seriálov pre dospelých v zahraničí dorazil tento trend aj na naše územie. V prvej polovici roka sa najskôr verejnú zoznámla s pilotným dielom k zamýšľanému seriálu *Luniček a Perešniček* v réžii Andreja Kolenčíka. Priniesol politicky nekorektný humor na účet miestnych zbohatlíkov, celebrit šoubiznisu, politikov či lokálnych rasových stereotypov. V rovnakom čase už mali obrovskú popularitu aj videá Jakuba Kronera a Martina Capovčáka s figúrkou Pištu Lakatoša, postavené na ironizácii rómskeho problému. Seriálového spracovania sa napokon dočkal druhý z príkladov, ktorý priniesol marketingový bonus v podobe slovných improvizácií Mariána Čekovského. Do seriálu *Lokal TV* investovala prostriedky súkromná televízna stanica, čo je v slovenských pomeroch veľký pozitívny precedens. Hoci prvý odvysielaný diel odhalil okrem potenciálu na vznik diváckeho kultu aj riziká neúspechu, medzi ktorými dominuje najmä nutné vzdialenie sa od formotvorného Čekovského, vznik televíznej animovanej zábavy pre dospelých napriek tomu považujem za najvýraznejší fenomén, ktorý sa v roku 2011 na našej scéne objavil. Uvedomujúc si obrovskú príležitosť pre celý animačný trh si úprimne prajem, aby "pionier" *Lokal TV* ustál začiatočnícke turbulencie a presvedčil divákov i televíziu, že investícia doň má zmysel. ▲

Vlasta Burian – Král komiků
(Fragment, Praha 2011,
160 strán, 13,60 €)

Po štrnástich rokoch vychádza druhé vydanie pestrej fotografickej knihy o legendárnom českom filmovom komikovi Vlastovi Burianovi (1891 – 1962). Známý filmový historik v nej ponúka viac ako sedemsto fotografií, pričom väčšina z nich bola zachytená z filmového pásu. Zábery sú zoradené v kapitolách podľa filmov, od najstaršieho *Tu-ten-kámen* z roku 1923, po posledný *Zaostřit, prosím!* z roku 1956. V knižke však nie sú výlučne fotografie Buriana, lebo ku každému filmu sú radené momentky všetkých hercov v podobe, v akej sa objavili v hlavných postavách, reprodukcie filmových plagátov a texty piesní z týchto filmov. Ako dopĺňujúce texty sú v publikácii úryvky z dobových kritik. V ostatných mesiacoch vyšla ešte kniha analyzujúca neblaho povestný Burianov protektorátny rozhlasový skeč a kniha o jeho pôsobení ako ligového futbalového brankára v drese pražskej Sparty. Zaujímavosťou o filmy a život tohto herca by teraz určite privítali aj nové vydania nezohľaditeľných burianovských monografií od Vladimíra Justa, a to *Věc: Vlasta Burian a Mysterium smíchu*.

Karel Jordán: Tenkrát na Západě. Český průvodce světovými westerny
(Mladá fronta, Praha 2011,
280 strán, 15,90 €)

Publikácia Karla Jordána najmä o "vinnetouovkách" je bohato ilustrovaná fotografiami a re-produkciami plagátov. Klasické americké westerny sa spomínajú vo vstupnej kapitole, ale len z pohľadu Stredoeurópana, ktorý sa v kine dostával skôr ku kovbojkám, vznikajúcim mimo archetypálneho amerického kontextu. Teda k spaghetti-westernom, filmom so Spencerom a Hillom či k „dederónskym“ westernom s Mitičom alebo Reedom. Nakrúcali sa tiež španielske „paella-westerny“, anglické „brandy-westerny“, francúzske „camembert-westerny“ a nemecké „kraut-westerny“. Zvláštne kapitoly Jordánovej knihy skúmajú westernom inšpirovanú českú a slovenskú filmovú tvorbu, fenomenálnu paródiu *Limónádový Joe* a filmy, ktoré ovplyvnil ohlas westernu v ZSSR, Maďarsku, Poľsku a Rumunsku. Autor sa venuje aj dvom vlnám obrody westernu: z konca 60. rokov minulého storočia a potom o desaťročie neskôr. Súčasťou knihy sú tiež medailóny významných žánrovo príslušných filmových tvorcov.

Robert Schnakenberg: Tajné životy slavných filmařů
(EuromediaGroup, k.s. – Knižní klub,
Praha 2011, 288 strán, 15,90 €)

Edícia Tajné životy slavných (umelcov, spisovateľov, výtvarníkov, filmárov, hudobných skladateľov) má pôvod vo filadelfskom vydavateľstve Quirk. Predstavuje „kultivovaný“ knižný bulvár. Je v ňom plno nepodstatných „pozoruhodností“ z osobného aj tvorivého života umelcov, no kriklavou korisťou honu na senzácie je napokon triviálnosť, sytená bublinkami drobných informácií. Stačí si túto knihu prelistovať a čitatelia sa dozvedia, že z uctievaných klasikov sa hľavo vylúpnu transvestiti, narkomani, fetišisti, špiritisti, alkoholicy, promiskuitné osoby a ďalší patologickí čudáci ovešaní neresťami a fóbiami. Alebo zistia, ako Spielberg prehltol tranzistor, prečo sa Chaplin celé týždne nemýval, či Hitchcockovi naozaj chýbala jazva po pupočnej šnúre a že existujú domnienky o hibernovaní Disneyho mŕtvoly. Všetky tie perličky sú sústredené v 42 kapitolách radených podľa roku narodenia režisierov od Griffitha po Tarantina. Kniha, zameraná na pikantnosti, skôr nudí a otravuje. Aj keď isteže – ako koho. V jej tiráži je navyše chybne uvedený rok vydania 2010.

► Peter Ulman

Pavel Branko: Proti prúdu
(Marenčin PT / Slovenský filmový ústav, Bratislava 2011, 222 strán + 30 strán obrazovej prílohy, zvláštna príloha – DVD Hrdina našich čias, 11,90 €)

Spomienková kniha filmového publicistu rekapituluje jeho pestrý životný príbeh, ktorý sa začal narodením na zaoceánskej lodi v roku 1921, klíčil v robotníckej kolónii v Hačave v detstve „pánčáča“ s ruskou matkou a otcom, ktorý sa nehlásil k svojmu židovskému pôvodu, a vyhroutil sa počas vojny väznením za odbojovú činnosť (aj v koncentračnom tábore Mauthausen). V 60. rokoch 20. storočia bol Branko redaktorom časopisu Film a divadlo, počas normalizácie bol proskribovaný. V knihe odhaľuje svoje trápenia a postoje, rodinné vzťahy a vnímanie osobností, s ktorými sa pretínali linky jeho života. V rapsodických poznámkach na záver bilancuje svoje pôsobenie a glosuje dnešný stav slovenského filmu. Priložený dokumentárny film Zuzany Piussi *Hrdina našich čias* z roku 2009 je subjektívizovaným portrétom Branka s inscenačne vytvorenými situáciami v rozhovoroch s tromi ženami. Brankove články zosumarizoval SFÚ v troch zväzkoch *Straty a nálezy* (1999, 2005, 2007).

(kníhkupec – Artforum)

NAJPREDÁVANEJŠIE PUBLIKÁCIE A DVD NOSIČE V PREDAJNI SFÚ ► DECEMBER 2011

KNIŽNÉ PUBLIKÁCIE

1. Renáta Šmatláková – Martin Šmatlák: **Filmové profily** (SFÚ, Bratislava)
2. Andrej Arseňjevič Tarkovskij: **Krása je symbolem pravdy** (AMU, Praha)
3. Václav Macek: **Ján Kadár** (SFÚ a VŠMU Bratislava)

AUDIOVIZUÁLNE NOSIČE

1. DVD **Tisícročná včela I a II, r. Juraj Jakubisko** (SFÚ a Dixit, Bratislava)
2. DVD **Rodná zem, r. Josef Mach** (SFÚ a Petit Press, Bratislava)
3. DVD **Dáždnik svätého Petra, r. Frigyes Bán a Vladislav Pavlovíc** (SFÚ a Petit Press, Bratislava)

Predajňa Klapka.sk ponúka od 30. novembra 2011 jedinečné DVD! **Zlatá šedesátá – Československý filmový zázrak** Dokumentárny cyklus o najkrajšej kapitole dejín československého filmu teraz ako kolekcia 28 DVD, ktorá obsahuje 26 portrétov filmových tvorcov (á 57 min.) a dvojdielny celovečerný dokument 25 zo šesťdesiatych alebo Československá nová vlna (100 + 105 min.). Súčasťou kolekcie sú booklety obsahujúce cca 350 strán textov a fotografií.

Výpravný komplet 28 DVD za 99 Eur.
Jednotlivé DVD v kovovom boxe za 5 Eur/ks.

PREDAJŇA KLAPKA.SK ROZŠIRUJE OTVÁRACIE HODINY:
Pondelok / Piatok 9.00 – 17.00 h.
Utorok / Streda / Štvrtok 10.00 – 18.00 h.

KLAPKA.SK, Grösslingová 43, 811 09 Bratislava
www.klapka.sk

Cigán

(Bontonfilm)

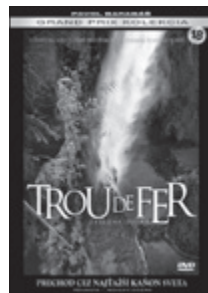
Jeden z najplodnejších slovenských režisérov v ére samostatnosti Slovenska, Martin Šulík, sa po šesťročnej prestávke, počas ktorej sa venoval dokumentárnej tvorbe, vrátil k hranému filmu. Jeho *Cigán* mal premiéru vlni v hlavnej súťaži na MFF Karlovy Vary a odniesol si z nej štyri ceny. Tento hamletovský príbeh situovaný do rímskej osady na východe Slovenska nakrútil Šulík v autentickom prostredí s róm-skými nehercami a osvedčeným tvorivým tímom (Leščák, Godár, Lipták). Hlavným hrdinom je 14-ročný Adam, ktorého matka sa po zavraždení manžela vydala za jeho švagra Žiga. Ten sa živí nie práve najčistejším spôsobom a chlapca, snívajúceho o lepšom živote, sa snaží vtaiahnuť do spôsobu života, ktorý je blízky jemu. A hoci sa príbeh odohráva v rímskej osade, nie je to len film o jej obyvateľoch, ale ako povedal režisér: „*Život v rímskej osade je odrazom nášho sveta*.“ Film je na DVD s obrazom vo formáte 16:9 s pôvodným zvukom DD 2.0 a DD 5.1 bez akýchkoľvek titulok a bonusov. Tých by sme sa podľa mojich informácií mali dočkať až pri vydaní filmu na DVD v zahraničí.

Lidice

(Magic Box Slovakia)

Následky atentátu na zastupujúceho ríšskeho protektora Heydricha v roku 1942 inšpirovali vlni režiséra Marka Najbrta k nakrúteniu filmu *Protektor*. Hoci sa *Lidice* dotýkajú tej istej témy, vďaka scenáru Zdenka Mahlera, vychádzajúceho z jeho románu *Nokturno*, ponúkajú úplne iný pohľad najmä na dobu, ktorá predchádzala známym tragickým udalostiam v stredo-českej obci *Lidice*. Nazerajú na ňu prostredníctvom príbehu troch mužov, ktorých osudy ovplyvnili osobné vzťahy a nevera a ponúkajú príbeh, ktorý poukazuje na to, ako môžu zdanlivé maličkosti zmeniť chod dejín a spôsobiť tragédiu. Réžie filmu sa napokon ujal Peter Nikolaev (*Báječná léta pod psa*) a do hlavných úloh obsadil Karla Rodena a Zuzanu Fialovú. Film je na DVD s obrazom vo formáte 16:9, českým zvukom DD 5.1 a bohatou titulkovou výbavou (anglické, české pre nepočujúcich, francúzske, hebrejské, nemecké a španielske). Ako bonusy sú na ňom film o filme, fotogaléria, videoklipy, rozhovory s tvorcami a hercami a CD so soundtrackom.

Trou de Fer – Železná diera

(K2 Studio)

Režisér Paľo Barabáš miluje Tatry a Slovensko, ale stále ho čosi láka vydávať sa na ďaleké cesty na miesta ťažko prístupné, či málo prebádané. Spolu so svojimi priateľmi a známymi tak skúma nielen hranice ľudského poznania, schopností a možností, ale i možnosti digitálnej techniky. Tá zatiaľ nesklamala, a tak sa Barabáš zo svojich ciest vracia vždy s novými zábermi. Tentoraz sa vydal na ostrov Réunion v Indickom oceáne, aby tam spolu so štyrmi ďalšími ľuďmi preskúmal jeden z najdivokejších kaňonov sveta Trou de Fer. Teda po slovensky Železnú dieru, ktorá je považovaná za Mount Everest medzi kaňonmi. DVD obsahuje okrem slovenskej a anglickej verzie filmu i upútavku, film o filme, klasifikáciu kaňonov, mapu ostrova Réunion, prehľad expedičného vybavenia, fotogalériu, nepoužitú scénu a krátke filmy *Mlinarica* o prípravách na expedíciu Trou de Fer a *ELI 2* o ďalšom náročnom kaňone na ostrove. DVD je tiež súčasťou 3 DVD Grand Prix kolekcie VI a exkluzívnej 22 DVD kolekcie.

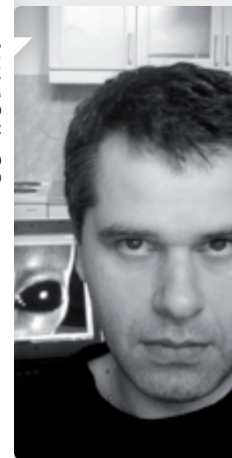

Výlet

(Bontonfilm)

Zatiaľ čo v kinách sa hrá novinka režisérky Alice Nellis *Perfect Days*, v novinových stánkoch sa objavila lacná verzia (ale s rovnakou bonusovou výbavou ako pred štyrmi rokmi v kamenných obchodoch) DVD s jej česko-slovenským filmom *Výlet* z roku 2002. Po slubnom debute *Ene bene* režisérka týmto titulom potvrdila svoj talent nazerat na každodenný život našich súčasníkov s vtípom a nadhľadom. Jej *Výlet* je veľmi príjemné roadmovie o ceste vdovy, jej dvoch dospelých dcér (vynikajúco ich stvárnila Iva Janžurová a jej skutočné dcéry Sabina a Theodora), submisívneho zata, temperamentnej babičky a malého vnuka v starom Wartburgu a novom Renaulte z Rakovníka do Nového Mesta nad Váhom, aby vyhovel poslednému želaniu otca. Počas cesty však nedochádza len k posunu v čase a priestore, ale aj v ich vzťahoch a životných postojoch. Film je na DVD s obrazom vo formáte 16:9, zvukom DD 2.0 a DD 5.1 a anglickými titulkami. Ako bonusy sú pripojené film o filme, dva videoklipy, filmografie hercov a tvorcov, fotografie z nakrúcania a päť upútavok na film.

ČESKO-SLOVENSKÝ
KINOPRŮVOD

dokumentarista Maroš Berák

Práve som so strihačom Vladom Masným dokončil druhý diel filmu *Vojenské lietadlá a história*, ktorý financovala spoločnosť Magnet Press Slovakia. Prial by som sebe aj svojim kolegom viac takýchto súkromných investorov, podporujúcich slovenský dokument. Vďaka húževnatosti Zuzany Pussi dokončila teraz naša spoločnosť film *Muži revolúcie*. Je to dôležitý príspevok k demytologizácii našich moderných dejín. Od januára bude film v kinodistribúcii. Sám pokračujem v projekte *Space Existence*. Stále sa vynárajú nové skutočnosti, takže vôbec netuším, kedy film dokončím.

producent Milan Stráňava

V novembri sme skončili nakrúcanie filmu *Dušičky* Mariany Čengel Solčanskej, v distribúcii nám beží film *Viditeľný svet* Petra Krištúfka, ktorý pokračuje vo svojej festivalovej púti a do distribúcie máme pripravený film *Čerešňový chlapec* Stanislava Párnického. Zdá sa, že sme vyriešili medializovaný rébus *Kovár z Podlesí* a potvrdili tak, že Čierny Peter nie je v našom rukáve, neustále resuscitujeme film a seriál *Dunajská sága* Juraja Lihosita, no a pripravujeme nakrúcanie filmu *Ži a nechaj žiť* Vlada Fischera. V STV sa vysielala seriál *Gympel* Štefana Semjana z našej produkcie.

scenáristka Katka Moláková

Môj pracovný život sa nesie v duchu paralelnej skladby. Momentálne robím na niekoľkých hraných seriáloch, spolupodielam sa na tvorbe dvoch animovaných seriálov pre deti, na dokumentárnom cykle a viacerých hraných a dokumentárnych filmoch, kde pomáhám aj pri nastavovaní realizácie a zháňaní financií. Špeciálne mám ale rada pondelky, ktoré trávim na filmovej fakulte so študentmi scenáristiky, strihu a animovanej tvorby. Je fajn ísť do roboty, dať si kávu a potom tak trochu pomôcť pri vymýšľaní ich príbehov.

EDUARD SCHREIBER

► Štefan Vraštiak (filmový publicista)

V decembri uplynulo 115 rokov od prvého filmového predstavenia na dnešnom území Slovenska, ktoré sa odohralo v Košiciach dňa 19. decembra 1896. Krátko na to vznikol prvý film na Slovensku. Volal sa **Rýchlik medzi Košicami a Bohumínom** a v roku 1904 ho nakrútili uhorskí filmári. Priekopníkom slovenskej kinematografie bol však Eduard Schreiber, z jeho ruky pochádzajú prvé zachované filmy na území Slovenska. Bol filmovým nadšencom a svoje prvé filmy nakrúcal v rokoch 1908 až 1910 v Lednických Rovniach. V januári si pripomíname päťdesiat rokov od jeho skonania.

Eduard Schreiber sa narodil 25. mája 1876 vo Viedni ako jeden zo štyroch synov majiteľa sklárni v Lednických Rovniach, Josefa Schreibera. Od roku 1896 pracoval na veľkostatku svojho otca, no podporoval kultúrny a spoločenský život v Lednických Rovniach a ich okolí. Bol fotografom a už vo svojom mladom veku prejavil záujem zaznamenávať svoje okolie. V dome mal laboratórium, kde vyvolával fotografie a neskôr aj filmy.

Svoju prvú kameru Pathé Frères č. 1101 (16 mm) si kúpil vo Viedni a od roku 1908 ňou nakrúcal v Lednických Rovniach a ich okolí krátké výjavy zo všedného života. Nakrúcal v sklárňach, v parku kaštieľa, pri Váhu a podľa toho, čo sa po ňom dochovalo, je zrejmé, že mal vycibrený vkus a bol talentovaný. V roku 1910 nakrútil prvý hraný skeč *Únos*, paródiu na módné kovbojky, v ktorom traja muži unesú mladú ženu. Do hlavných úloh únoscov obsadil vtedy svojich troch bratov – Alfreda, Alexandra a Maximiliána, a do úlohy uneseney neter Frederiku. Jej nápadníka hral Julius Chini, autor námetu a scenára filmu. Tento film sa považuje za prvý hraný pokus na dnešnom území Slovenska. Podarilo sa ho zachovať, podobne ako aj fragmenty zo Schreiberových krátkych šotov s témami – lyžovanie, nakladanie dobytky do vagónov, rúbanie ľadu na Váhu, modernizácia pily, golf, mimika Frídy Schreiberovej, dámy a pes, oranie parným pluhom, procesia na Božie telo v Lednických Rovniach a ďalšie. Neskôr, v roku 1945 československé úrady odsunuli rodinu Schreiberovcov do Nemecka, kde Schreiber dňa 17. januára 1962 v Schönaichu aj zomrel.

Kamera, ktorou Schreiber nakrúcal prvé slovenské filmy, sa zachovala a je uložená v Národnom technickom múzeu v Prahe. V roku 2008 začal o Schreiberovi pripravovať režisér Ján Šuda dokumentárny film *Eduard Schreiber – filmár, filantrop a vyhnanec*, žiaľ, pre jeho chorobu sa tento projekt zatiaľ nerealizoval. Jeho zámerom bolo odkryť skutočnú osobnosť Schreibera a ukázať ho inak, než za akého ho, ako syna veľkostatkára a zbohatlíka, mnohí považujú. ◀

Eduard Schreiber pri nakrúcaní skeču *Únos* ■ FOTO: archív SFÚ

MEDIA Desk Slovensko informuje...

Slovenské spoločnosti v audiovizíii získali v roku 2011 zatiaľ podporu v celkovej výške 303 497 Eur. Z toho v rámci Výberovej podpory kinodistribúcie bolo pridelených 28 250 Eur na distribúciu osemnástich európskych nenárodných filmov a podporu vo výške 180 600 Eur získali v rámci podpory Tréningu – základnej odbornej prípravy dva projekty, kde ide o konzorciá so slovenskou účasťou (VŠMU): Midpoint (podpora 150 000 Eur) a European Film School Network (podpora 30 600 Eur). V rámci Podpory festivalov získal MFF Bratislava podporu vo výške 45 000 Eur a, čo je zvlášť potešiteľné, dva projekty získali Podporu vývoja jednotlivých projektov. Ide o spoločnosť Artileria na hraný projekt *Eva Nová* a Media Film na dokument *Všetky moje deti*. Do celkovej podpory za rok 2011 chýbajú ešte výsledky zo schém Automatická podpora kinodistribúcie, Podpora digitalizácie kín a nepriama podpora v rámci siete Europa Cinemas. Dá sa predpokladať, že tieto schémy spolu prinesú podporu približne vo výške 300 000 Eur.

► www.mediadeskslovakia.eu

Osobitný príspevok na digitalizáciu kín

Vláda SR v decembri 2011 schválila návrh na zmenu účelu použitia kapitálových výdavkov, ktorý predložil minister kultúry SR Daniel Krajcer. Okrem iného obsahuje aj osobitný príspevok pre Audiovizuálny fond (AVF) vo výške 340 000 Eur, určený na digitalizáciu kín. Z príspevku bude možné prostredníctvom fondu prioritne podporiť digitalizáciu ďalších desiatich až dvanástich jednosálových kín, najmä v menších slovenských mestách. Návrh ministra kultúry reaguje na aktuálnu situáciu slovenských kín, pre ktoré je

prechod na digitálne technológie premietania nevyhnutný. AVF zahrnul technologický rozvoj kín do svojej podpornej činnosti a ich digitalizáciu určil ako jednu zo svojich priorit už pri svojom vzniku. Zároveň určil transparentné odborné kritériá na posudzovanie žiadostí, technologické aj programové podmienky poskytnutia podpory a dôraz na spolufinancovanie digitalizácie každého projektu z miestnych zdrojov. Z osobitného príspevku ministerstva kultúry bude možné dofinancovať ďalšie žiadosti, ktoré boli predložené vo výzve 4/2011 a odborná komisia ich odporučila na podporu. Podmienkou na udelenie podpory je kladné hodnotenie žiadosti odbornou komisiou, ktorá prihliada okrem technologických predpokladov aj na zabezpečenie spolufinancovania digitalizácie, na programový profil kina s dôrazom na zastúpenie európskej kinematografie, ako aj na teritoriálne členenie a divácky potenciál kina a jeho lokality.

► ts

Prihlasovanie na Slnko v sieti 2012

Slovenská filmová a televízna akadémia (SFTA) pripravuje udeľovanie národných filmových cien Slnko v sieti 2012. Na ocenenie Slnko v sieti môžu byť v súlade so štatútom ceny prihlásené hrané, dokumentárne a animované slovenské filmy a s nimi súvisiace tvorivé výkony, ktoré vznikli v rokoch 2010 a 2011 a ich premiéra sa uskutočnila v čase medzi 1. januárom 2010 a 31. decembrom 2011. Filmy a s nimi súvisiace tvorivé výkony môžu prihlásiť producenti prostredníctvom prihláškového formulára do **31. januára 2012**. Prihlášku a štatút ceny nájdete na internetovej stránke Slnka v sieti. O nomináciách a držiteľoch cien budú rozhodovať v dvojkolovom hlasovaní členovia SFTA. Slávnostné odovzdávanie národných filmových cien Slnko v sieti 2012 sa uskutoční 17. apríla 2012 v novej budove Slovenského národného divadla.

► www.slnkovsieti.sk

► ts

KINO LUMIÈRE V JANUÁRI: Novoročný apetít na slovenský film

odporúča
filmová teoretička
Eva Filová

Po každoročnej fádnej a gýčovitej vianočnej televíznej nádielke je načase znovu vyraziť do kina a pozdvihnúť svoju kultúrnu úroveň. Kino Lumière ponúka pestrý výber filmov – v roku 2011 premiérovane slovenské filmy, archívne kino, distribučné novinky, aj výberovku k výročiam: poľského režiséra Jerzyho Kawalerowicza a slovenského herca Júliusa Pántika.

Prečo nezačať nový rok slovenským filmom a nepodporiť tak národnú kinematografiu drobným vlasteneckým gestom? Ponuka je široká, žánrovo rozmanitá, každý si môže prísť na svoje. A nemusí sa pritom riadiť rebríčkami kvality či diváckej návštevnosti. Milovníkov sídliskového trileru, vlastníkov ďalekohľadov, domácich násilníkov a mizogýnov povzbudí *Viditeľný svet* Petra Krištúfka v hlavnej úlohe s vychyteným predstaviteľom patologických postáv, Ivanom Trojanom. Silnejšie náтуры obľubujúce „najväčšie kriminálne prípady“, držiteľov zbrojných pasov a introvertných slobodných štyridsiatnikov zaujme celovečerný hraný dokument Geju Dezorza a Jozefa Páleníka *Devínsky masaker*, investigatívne pátranie po príčinách a dôsledkoch krvavej tragédie jedného nudného leta. Odlišné pátranie ponúka dokument *Malý zúrivý Robinson* Tiny Diosi, buddy-bohémske roadmovie po stopách neuznaného lokálneho génia, básnika a textára Jozefa Urbana. Nevhodné pre tých, ktorí začiatkom 90. rokov minulého storočia vypínali rádio pri odrhovačke *Vráť trochu lásky medzi nás*, a dodnes ho vypínajú pri *Vode, čo ma drží nad vodou*.

Po chlapeckej porcii veľkých skutkov a silných rečí, ženskú časť publika a jemnocitnejšie povahy uspokojí ľahký eroticko-ovocný bouquet *Marhuľového ostrova* Petra Bebjaka – mužská interpretácia ženskej túžby po živočíšnom, pachom nasiaknutom chlapovi, v hlavnej úlohe s dobrou kostrou Sziđi Tobias a novým sex idolom s tragickými koncami, Attilom Mokosom. Trochu ženskej emancipácie z kraja „pánubohu za chrbtom“ prináša *Dom* Zuzany Liovej, fanúšikov kusturicovsko-gatlífovskej poetiky poteší *Cigán* Martina Šulíka, vreckovky neponechá suchými *Nickýho rodina* Mateja Mináča, od ucha k uchu rozosmeje čierno-humorná *Mrtvola musí zomrieť* Jozefa Paštéku, nesprátnych mladých zlodejčkov naviede na správne chodníčky príbeh *Lóve* Jakuba Kronera a zasväteným umenovedným exkurzom do tajov majstra Franza Xavera Messerschmidta divákov na záver naplní *Čas grimás* v réžii Petra Dimitrova. ▲

Cigán ■ FOTO: Garfield Film

KINO LUMIÈRE

KINO
SLOVENSKEHO
FILMOVÉHO
ÚSTAVU

ŠPITÁLSKA UL. 4
BRATISLAVA

Kino Lumière – Kino Slovenského filmového ústavu / Špitálska 4, Bratislava,

► www.navstevnik.sk ► www.aic.sk/kinolumiere

- 2.1.
Ricky, F. Ozon, Franc./Tal., 2009, 90 min. (17.30)
Ja tiež, Á. Pastor, A. Naharro, Špan., 2009, 103 min. (18.00)
Perfect Days, A. Nellis, ČR, 2011, 100 min. (20.00)
Parížsky máj, Ch. Marker, Franc., 1963, 154 min. (20.15)
- 3.1.
Perfect Days, A. Nellis, ČR, 2011, 100 min. (17.30)
Ja tiež, Á. Pastor, A. Naharro, Špan., 2009, 103 min. (18.00)
Ricky, F. Ozon, Franc./Tal., 2009, 90 min. (20.00)
Sesternica Angelika, C. Saura, Špan., 1973, 103 min. (20.30)
- 4.1.
Dom, Z. Liová, ČR/SR, 2011, 100 min. (17.30)
Ricky, F. Ozon, Franc./Tal., 2009, 90 min. (18.00)
Viditeľný svet, P. Krištúfek, SR, 2011, 104 min. (20.00)
Krvavá svadba, C. Saura, Špan./Franc., 1981, 72 min. (20.30)
- 5.1.
Czech Made Man, T. Řehořek, ČR, 2011, 82 min. (17.30)
Profesionálna manželka, F. Ozon, Franc., 2010, 103 min. (18.00)
Dvojaký život Veroniky, K. Kieślowski, Franc./Pol./Nór., 1991, 98 min. (20.00)
Perfect Days, A. Nellis, ČR, 2011, 100 min. (20.30)
- 6.1.
Užívaj si, ako sa len dá!, W. Allen, USA, 2009, 92 min. (17.30)
Dvojaký život Veroniky, K. Kieślowski, Franc./Pol./Nór., 1991, 98 min. (18.00)
Czech Made Man, T. Řehořek, ČR, 2011, 82 min. (20.00)
Profesionálna manželka, F. Ozon, Franc., 2010, 103 min. (20.30)
- 7.1.
Czech Made Man, T. Řehořek, ČR, 2011, 82 min. (17.30)
Profesionálna manželka, F. Ozon, Franc., 2010, 103 min. (18.00)
Dvojaký život Veroniky, K. Kieślowski, Franc./Pol./Nór., 1991, 98 min. (20.00)
Užívaj si, ako sa len dá!, W. Allen, USA, 2009, 92 min. (20.30)
- 8.1.
Profesionálna manželka, F. Ozon, Franc., 2010, 103 min. (17.30)
Čertova stena, V. Wasserman, ČSSR, 1948, 95 min. (18.00)
Malý zúrivý Robinson, T. Diosi, SR, 2009, 74 min. (20.00)
Dvojaký život Veroniky, K. Kieślowski, Franc./Pol./Nór., 1991, 98 min. (20.30)
- 9.1.
Malý zúrivý Robinson, T. Diosi, SR, 2009, 74 min. (17.30)
Dvojaký život Veroniky, K. Kieślowski, Franc./Pol./Nór., 1991, 98 min. (18.00)
Čas grimás, P. Dimitrov, SR, 2011, 63 min. (20.00)
Devět kapitol ze starého dějepisů, P. Háša, ČSSR, 1969, 101 min. (20.30)
- 10.1.
Čas grimás, P. Dimitrov, SR, 2011, 63 min. (17.30)
Mamut, L. Moodysson, Dán./Nem./Švéd., 2009, 121 min. (18.00)
Devínsky masaker, G. Dezor, J. Páleník, SR, 2011, 69 min. (20.00)
Dvojaký život Veroniky, K. Kieślowski, Franc./Pol./Nór., 1991, 98 min. (20.30)
- 11.1.
Devínsky masaker, G. Dezor, J. Páleník, SR, 2011, 69 min. (17.30)
Dvojaký život Veroniky, K. Kieślowski, Franc./Pol./Nór., 1991, 98 min. (18.00)
Zlatá šedesáta – Československý filmový zákras – prezentácia DVD kompletu Československá kinematografie šesdesiatych let (19.30)
Cigán, M. Šulík, SR/ČR, 2011, 107 min. (20.30)

- 12.1.
Cigán, M. Šulík, SR/ČR, 2011, 107 min. (17.30)
Pán Nikto, J. Van Dormael, Franc./Kan./Belg./Nem., 2009, 155 min. (17.40)
Nickýho rodina, M. Mináč, SR/ČR, 2011, 96 min. (20.00)
Mr. Nice, B. Rose, VB/Špan., 2010, 121 min. (20.30)
- 13.1.
Nickýho rodina, M. Mináč, SR/ČR, 2011, 96 min. (17.30)
Mr. Nice, B. Rose, VB/Špan., 2010, 121 min. (18.00)
Marhuľový ostrov, P. Bebjak, SR, 2011, 102 min. (20.00)
Pán Nikto, J. Van Dormael, Franc./Kan./Belg./Nem., 2009, 155 min. (20.15)
- 14.1.
Marhuľový ostrov, P. Bebjak, SR, 2011, 102 min. (17.30)
Mr. Nice, B. Rose, VB/Špan., 2010, 121 min. (18.00)
Dom, Z. Liová, ČR/SR, 2011, 100 min. (20.00)
Vojdi do prázdna, G. Noé, Franc./Nem./Tal., 2009, 162 min. (20.10)
- 15.1.
Dom, Z. Liová, ČR/SR, 2011, 100 min. (17.30)
Havrana cesta, M. Hollý, ČSSR, 1962, 90 min. (18.00)
Viditeľný svet, P. Krištúfek, SR, 2011, 104 min. (20.00)
Vojdi do prázdna, G. Noé, Franc./Nem./Tal., 2009, 162 min. (20.10)
- 16.1.
Viditeľný svet, P. Krištúfek, SR, 2011, 104 min. (17.30)
Vojdi do prázdna, G. Noé, Franc./Nem./Tal., 2009, 162 min. (17.40)
Mrtvola musí zomrieť, J. Paštéka, SR, 2010, 96 min. (20.00)
Spřízení volbou, K. Vachek, ČSSR, 1968, 84 min. (20.30)
- 17.1.
Mrtvola musí zomrieť, J. Paštéka, SR, 2010, 96 min. (17.30)
Užívaj si, ako sa len dá!, W. Allen, USA, 2009, 92 min. (18.00)
Lóve, J. Kroner, SR/ČR, 2011, 90 min. (20.00)
Kalkata, L. Malle, Franc., 1968, 105 min. (20.30)
- 18.1.
Lóve, J. Kroner, SR/ČR, 2011, 90 min. (17.30)
Parížsky máj, Ch. Marker, Franc., 1963, 154 min. (18.00)
Cigán, M. Šulík, SR/ČR, 2011, 107 min. (20.45)
- 19.1.
Pán Nikto, J. Van Dormael, Franc./Kan./Belg./Nem., 2009, 155 min. (17.30)
Devět kapitol ze starého dějepisů, P. Háša, ČSSR, 1969, 101 min. (18.00)
Mama Gogo, F. T. Fridriksson, Isl./Nór./Švéd./Nem., 2010, 88 min. (20.00)
Muži revolúcie, Z. Piussi, SR, 2012, 65 min. (20.30)
- 20.1.
Mama Gogo, F. T. Fridriksson, Isl./Nór./Švéd./Nem., 2010, 88 min. (17.30)
Keď sa muž vracia domov, T. Vinterberg, Dán./Švéd., 2008, 93 min. (18.00)
Muži revolúcie, Z. Piussi, SR, 2012, 65 min. (20.00)
Ja tiež, Á. Pastor, A. Naharro, Špan., 2009, 103 min. (20.30)
- 21.1.
Keď sa muž vracia domov, T. Vinterberg, Dán./Švéd., 2008, 93 min. (17.30)
Ja tiež, Á. Pastor, A. Naharro, Špan., 2009, 103 min. (18.00)
Muži revolúcie, Z. Piussi, SR, 2012, 65 min. (20.00)
Mama Gogo, F. T. Fridriksson, Isl./Nór./Švéd./Nem., 2010, 88 min. (20.30)

22. 1. **Mama Gogo**, F. T. Fridriksson, Isl./Nór./Švéd./Nem., 2010, 88 min. (17.30)
Kým sa skončí táto noc, P. Solan, ČSSR, 1965, 91 min. (18.00)
Muži revolúcie, Z. Piussi, SR, 2012, 65 min. (20.00)
Keď sa muž vracia domov, T. Vinterberg, Dán./Švéd., 2008, 93 min. (20.30)
23. 1. **Louise-Michel**, B. Delépine, G. Kervern, Franc., 2008, 94 min. (17.30)
Kalkata, L. Malle, Franc., 1968, 105 min. (18.00)
Muži revolúcie, Z. Piussi, SR, 2012, 65 min. (20.00)
Mama Gogo, F. T. Fridriksson, Isl./Nór./Švéd./Nem., 2010, 88 min. (20.30)
24. 1. **Imaginárne lásky**, X. Dolan, Kan., 2010, 97 min. (17.30)
Mama Gogo, F. T. Fridriksson, Isl./Nór./Švéd./Nem., 2010, 88 min. (18.00)
Muži revolúcie, Z. Piussi, SR, 2012, 65 min. (20.00)
Louise-Michel, B. Delépine, G. Kervern, Franc., 2008, 94 min. (20.30)
25. 1. **Muži revolúcie**, Z. Piussi, SR, 2011, 65 min. (17.30)
Mama Gogo, F. T. Fridriksson, Isl./Nór./Švéd./Nem., 2010, 88 min. (18.00)
Miestnosť samovrahov, J. Komasa, Poľ., 2011, 110 min. (19.30)
Marhuľový ostrov, P. Bebjak, SR, 2011, 102 min. (20.30)
26. 1. **Pán Nikto**, J. Van Dormael, Franc./Kan./Belg./Nem., 2009, 155 min. (17.30)
Jack sa chystá vyplávať, P. S. Hoffman, USA, 2010, 89 min. (18.00)
Miestnosť samovrahov, J. Komasa, Poľ., 2011, 110 min. (20.00)
Osamelá vlčica, E. Logereau, Franc./Tal., 1968, 94 min. (20.30)
27. 1. **Dokonalý zmysel**, D. Mackenzie, VB, 2011, 92 min. (17.30)
Miestnosť samovrahov, J. Komasa, Poľ., 2011, 110 min. (18.00)
Démoni, R. Šveda, SR, 2007, 105 min. (20.00)
Jack sa chystá vyplávať, P. S. Hoffman, USA, 2010, 89 min. (20.30)
28. 1. **Dokonalý zmysel**, D. Mackenzie, VB, 2011, 92 min. (17.30)
Démoni, R. Šveda, SR, 2007, 105 min. (18.00)
Miestnosť samovrahov, J. Komasa, Poľ., 2011, 110 min. (20.00)
Jack sa chystá vyplávať, P. S. Hoffman, USA, 2010, 89 min. (20.30)
29. 1. **Dokonalý zmysel**, D. Mackenzie, VB, 2011, 92 min. (17.30)
Vlak, J. Kawalerowicz, Poľ., 1959, 93 min. (18.00)
Miestnosť samovrahov, J. Komasa, Poľ., 2011, 110 min. (20.00)
Jack sa chystá vyplávať, P. S. Hoffman, USA, 2010, 89 min. (20.30)
30. 1. **Jack sa chystá vyplávať**, P. S. Hoffman, USA, 2010, 89 min. (17.30)
Sprížení volbou, K. Vachek, ČSSR, 1968, 84 min. (18.00)
Miestnosť samovrahov, J. Komasa, Poľ., 2011, 110 min. (20.00)
Sesternica Angelika, C. Saura, Špan., 1973, 103 min. (20.30)
31. 1. **Imaginárne lásky**, X. Dolan, Kan., 2010, 97 min. (17.30)
Jack sa chystá vyplávať, P. S. Hoffman, USA, 2010, 89 min. (18.00)
Miestnosť samovrahov, J. Komasa, Poľ., 2011, 110 min. (20.00)
Krvavá svadba, C. Saura, Špan./Franc., 1981, 72 min. (20.30)

(ZMENA PROGRAMU VYHRADENÁ!)

pripravila ► **Eva Michalková**

VÝROČIA

JANUÁR 2012

5. 1. 1922 **Július Jaššo** – scenárista, dramaturg, zvukový majster (zomrel 20. 1. 1998)
6. 1. 1807 **Maximilián Jozef Petzval** – matematik, fyzik, vynálezca (zomrel 19. 9. 1891)
8. 1. 1927 **Rudolf Thrun** – herec (zomrel 27. 8. 1985)
8. 1. 1952 **Eva Večerová** – herečka
11. 1. 1917 **Arnošt Garlaty** – herec (zomrel 21. 2. 1962)
12. 1. 1937 **Milan Drotár** – herec (zomrel 15. 4. 1991)
14. 1. 1932 **František Kuchta** – predstaviteľ Jánošíka v rovnomennom filme Paľa Bielika (zomrel 27. 3. 1981)
15. 1. 1922 **Július Pántik** – herec (zomrel 25. 8. 2002)
17. 1. 1942 **Viliam F. Šíkula** – spisovateľ, scenárista (zomrel 2. 2. 1995)
18. 1. 1932 **Wiliam Bukový** – hudobný skladateľ (zomrel 31. 7. 1968)
20. 1. 1927 **Štefan Nosál** – choreograf, tanečník
20. 1. 1947 **Zdena Bočánková** – vedúca kostymérka
25. 1. 1922 **Ľudovít Ozábal** – herec (zomrel 16. 8. 1992)
29. 1. 1912 **František Švantner** – spisovateľ (zomrel 13. 10. 1950)
29. 1. 1942 **Eva Mária Chalupová** – herečka
29. 1. 1947 **Marián Varga** – hudobný skladateľ
30. 1. 1927 **Jaroslav Vrzala** – herec (zomrel 29. 2. 1992)

zdroj: Kalendár filmových výročí 2012 ■ Interná publikácia Slovenského filmového ústavu (SFÚ) ■ ► zostavila **Renáta Šmatlíková**

Výročia v slovenskom filme

V novom roku 2012 si v našej kinematografii pripomenieme viacero zaujímavých výročí. Pred 90 rokmi, 3. januára 1922, sa v Žiline v kine Grand Bio Universum konala slovenská premiéra filmu *Jánošík* Jaroslava Siakeľa. V tom istom roku sfilmoval Pavol Jamriška v Klenovci divadelnú hru Ferka Urbánka *Stráža spod Hája* a nemecký režisér Friedrich Wilhelm Murnau na Slovensku vtedy nakrúcal exteriérové scény do svojho expresionistického filmu *Upír Nosferatu*. O päť rokov neskôr, v roku 1927, Karel Plicka ako pracovník Matice slovenskej v Martine, nakrúcal na Slovensku svoje prvé etnografické zábery. O ďalších päť rokov Plicka už žal úspechy – na Výstave umenia a fotografie v talianskej Florencii získal jeho film *Po horách, po dolách* Zlatú medailu. Išlo o prvé ocenenie slovenského filmu vôbec. Rok 1942 bol zasa zaujímavý tým, že spoločnosť Nástup realizovala prvé dve čísla za mesačníka LÚČ (Lud-umenie-činy). V tom istom roku tvoril Viktor Kubal v Nástupe svoj film *Únos*. Dňa 15. augusta 1947, teda pred 65 rokmi, padla prvá klapka filmu Paľa Bielika *Vlčie diery*. O desať rokov neskôr, v roku 1957, začal vychádzať časopis Film a divadlo. Rok 1972 slovenskej tvorbe priniesol vznik Ústredia slovenského filmu a v tom istom roku vyšlo v Slovenskom filmovom ústave prvé číslo časopisu Kinema. Pred dvadsiatimi rokmi, v dňoch 1. až 5. decembra 1992, sa v Bratislave konal prvý ročník Medzinárodného filmového festivalu FORUM. V tom istom roku bola založená aj Únia slovenských filmových distribútorov. V roku 2012 si pripomíname aj desiate výročie sprístupnenia 1. slovenskej filmovej databázy ► www.sfd.sfu.sk

► uwe

Workshop Film Spring Open-Air

Film Spring Open-Air je workshop určený pre európskych filmárov, na ktorom sa stretávajú, aby rozvíjali svoje nápady a nakrúcali filmy pod patronátom svetoznámeho kameramana Sławomira Idziaka. Podujatie sa uskutoční v termíne od 28. apríla do 13. mája 2012

na Jagielonskej univerzite v poľskom Krakove a jeho hlavnými témami budú 3D a Interaktivita vo filme. Uzávierka prihlasovania je **31. januára 2012**. ► www.filmspringopen.eu

► uwe

Uzávierka na Pitching du Réel

Pod záštitou medzinárodného trhu Doc Outlook – International Market sa vo švajčiarskom Nyone v dňoch od 22. do 24. apríla 2012 počas MFF Visions du Réel uskutoční prezentácia dokumentárnych projektov vo vývoji pod názvom Pitching du Réel. Približne 18 projektov sa predstaví filmovými profesionálom, producentom, distribútorom, predstaviteľom televízií a fondov na verejných prezentáciách, po ktorých budú nasledovať okrúhle stoly. Primárnym záujmom prezentácie sú kvalitné celovečerné dokumentárne projekty vhodné na kinodistribúciu, ktoré majú potenciál medzinárodnej koprodukcii. Producenti a režiséri môžu svoje projekty prihlasovať do **20. januára 2012**.

► www.visionsdureel.ch

► uwe

► www.csfilm.cz, www.filmpost.cz

Televízia českých a slovenských filmov
Slovenské pondelky 2012

2. január 2012

20.00 ► **Cnostný Metod**, r. J. Lacko, 1979, 94 min.
 22.00 ► **Bludička**, r. M. Horňák, 1977, 90 min.

9. január 2012

20.00 ► **Kapitán Dabač**, r. P. Bielik, 1959, 106 min.
 22.00 ► **Dvere dokorán**, r. J. Medved, 1977, 102 min.

16. január 2012

20.00 ► **Vlčie diery**, r. P. Bielik, 1948, 104 min.
 22.00 ► **Letný strom radosti**, r. I. Húšťava, 1983, 68 min.

23. január 2012

20.00 ► **Pomocník**, r. Z. Záhon, 1981, 92 min.
 22.00 ► **Koncert pre pozostalých**, r. D. Traňčík, 1976, 86 min.

30. január 2012

20.00 ► **Zbojník Jurko**, r. V. Kubal, 1976, 78 min.
 22.00 ► **Montiho čardáš**, r. M. Ľapák, 1989, 85 min.

Zmena programu vyhradená!

- ▶ Animovaný muzikál *Kamene* režisérky Kataríny Kerekesovej získal na 13. MF animovaných filmov Animated Dreams, ktorý sa konal ako súčasť 15. MFF Black Nights Tallinn v Estónsku od 16. do 30. novembra, cenu za Najlepší film, udelenú študentmi animácie na Estónskej akadémii umení.
- ▶ V termíne od 24. do 27. novembra sa v Trenčíne konal už 6. ročník prehliadky filmov o menšinách Minority Film Festival, ktorý svoju činnosť obnovil po štyroch rokoch. Prehliadka sa zamerala najmä na českú menšinu na Slovensku.
- ▶ Návštevníci 1. ročníka Pohoda Indoor Camping Festivalu, ktorý sa konal v dňoch od 25. do 26. novembra v Trenčíne, boli prvými slovenskými divákmi, ktorí v premiére videli prvú časť koprodukčného dokumentárneho seriálu *Zbohom, súdruhovia!*. Projekt v šiestich 52-minútových častiach rozpráva o tom, ako bežní ľudia v bývalých komunistických krajinách prispeli k pádu socialistického bloku. Na Slovensko sa seriál dostane v roku 2012, jeho slovenským koprodukčným partnerom je Trigon Production.
- ▶ Dňa 29. novembra sa v bratislavskej Univerzitnej knižnici uskutočnil 3. ročník odovzdávania ceny Elsa Morante Cinema Bratislava, ktorá sa každoročne udeľuje jednému talianskemu a slovenskému režisérovi a prekladateľovi. Oceneným slovenským režisérom sa tento rok stal Juraj Lihosit.
- ▶ Generálny riaditeľ SFÚ Peter Dubecký bol dňa 29. novembra vymenovaný za člena komisie, ustanovenej na posúdenie prihlášok uchádzačov o miesto riaditeľa Národného filmového archívu (NFA) Praha. Jeho úlohou, ako aj ostatných členov komisie, bolo doporučiť osobnosť, ktorá bude viesť NFA tak, aby aj naďalej zostal na jednom z popredných miest medzi európskymi a svetovými filmovými archívami. Novým riaditeľom NFA sa stal Michal Bregant.
- ▶ Dňa 5. decembra sa v Univerzitnej knižnici v Bratislave uskutočnila premiéra dokumentu Jozefa Banyáka *Krok za krokom* o úspešných projektoch pri začleňovaní sociálne vylúčených rómskych komunit. Premiéra bola spojená s diskusiou na tému: Je obraz Rómov v médiách reálny? a konala sa pri príležitosti Medzinárodného dňa ľudských práv.
- ▶ Krátkometrážny slovenský film *Posledný autobus* Martina Snopeka a Ivany Laučíkovej získal hlavnú cenu Grand Prix na 8. MF Animateka Lublana, ktorý sa konal v termíne od 5. do 11. decembra. Na rovnakom festivale detská porota ocenila slovenskú snímku *Kto je tam?* Vandy Raýmanovej.
- ▶ SFÚ v decembri potešil deti v šesťdesiatich štyroch slovenských detských domovoch. Ako vianočný darček im poslal Zlatú DVD kolekciu slovenských rozprávok, ktorá obsahuje filmové tituly *Kráľ Drozdia brada* a *Mahuliena zlatá panna* Miloslava Luthera, rozprávku *Sol' nad zlato* Martina Hollého a dva filmy Juraja Jakubiska *Pehavý Max a strašidlá* a *Perinbaba*.

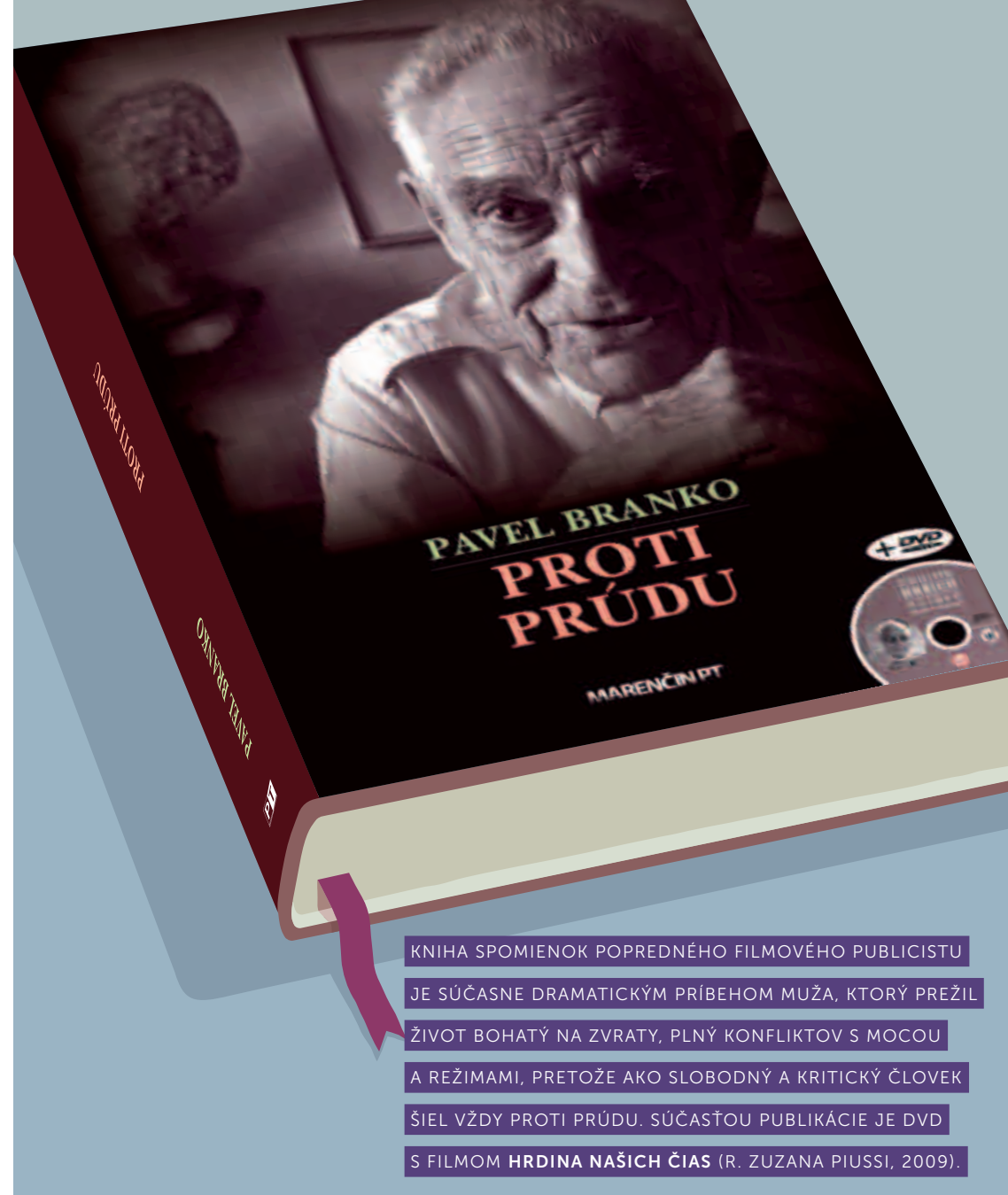
▶ sim

Odišla!

Ďalšia výrazná osobnosť našich filmových štábov už nie je medzi nami. Výborná skriptka, asistentka a pomocná režisérka. Žena so skvelou intuíciou, kreatívna, vždy pohotová a ochotná riešiť pracovné i osobné problémy ľudí.

Nezabúdajme na Janu Krškovú,
našu pani Janu!

Peter Solan

Jana Kršková pri nakrúcaní filmu *Most na tú stranu* • FOTO: archív SFÚ – Gita Skoumalová

KNIHA SPOMIENOK POPREDNÉHO FILMOVÉHO PUBLICISTU
JE SÚČASNE DRAMATICKÝM PRÍBEHOM MUŽA, KTORÝ PREŽIL
ŽIVOT BOHATÝ NA ZVRATY, PLNÝ KONFLIKTOV S MOCOU
A REŽIMAMI, PRETOŽE AKO SLOBODNÝ A KRITICKÝ ČLOVEK
ŠIEL VŽDY PROTI PRÚDU. SÚČASŤOU PUBLIKÁCIE JE DVD
S FILMOM **HRDINA NAŠICH ČIAS** (R. ZUZANA PIUSSI, 2009).

PAVELBRANKO ← PROTI PRÚDU

MARENČIN PT

SLOVENSKÝ
FILMOVÝ ÚSTAV
SLOVAK FILM
INSTITUTESLOVENSKÝ PODPORUJÚ
FILMOVÝ ÚSTAV
MINISTERSTVO KULTÚRY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ULTRA FILM

KALENDÁRIUM

▶ **PREMIÉRY**

DISTRIBÚCIA

ROZHOVOR

PUBLIKÁCIE

▶ **TÉMA**

FILMOVÉ NOVINKY

FESTIVALY

▶ **RECENZIA**

PROFIL

OHLASY

REBRÍČKY A JUBILEÁ

▶ **PROGRAMY**

VYBRANÝCH

PREMIÉROVÝCH KÍN

A FILMOVÝCH KLUBOV

NA MIESTACH: **KNIKHUPECTVÁ:** Artforum ... Ladon, s.r.o. – kníhkupectvo Alexis ... Bene Libri – Modul ... Svet knihy – prevádzka Obchodná ...
FILMOVÉ KLUBY / KINÁ / ARKÍVA: A4 – nulý priateľ ... Kino Lumière ... Mladost ... Kino Fontána Pašťany ...
FK Univerzita Nitra ... FK Naoko Trnava ... Kino Junior Levice ... Kino Strojár Martin ...
+ Slovenský filmový ústav – Klapkask ... Divadelný ústav – Prospero ... vätřnica VŠMU ...

**SLOVENSKÝ
FILMOVÝ ÚSTAV
SLOVAK FILM
INSTITUTE**

ISSN 1335-8286

9 771335 828003

FILMAS.SK JE EVIDOVANÝ MK SR POD EV. Č. EV 967/08